C/2026/3896

20.7.2026 г.

ИЗВЕСТИЕ НА КОМИСИЯТА

Документ с насоки ([1]) по отношение на регламент (ЕС) 2023/1115 относно продуктите, несвързани с обезлесяване ([2])

(C/2026/3896)

Съдържание

Страница

1. ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЗА „ПУСКАНЕ НА ПАЗАРА“, „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПАЗАРА“ И „ИЗНОС“ 3
   - а) Пускане на пазара 4
   - б) Предоставяне на пазара 4
   - в) Износ 5
2. ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА „ОПЕРАТОР“, „ОПЕРАТОР НАДОЛУ ПО ВЕРИГАТА“, „МИКРО ИЛИ МАЛЪК ПЪРВИЧЕН ОПЕРАТОР“ И „ТЪРГОВЕЦ“ 5
   - а) Оператор 5
   - б) Микро или малък първичен оператор 7
   - в) Оператор надолу по веригата 7
   - г) Търговец 7
3. ДАТА НА ВЛИЗАНЕ В СИЛА И ГРАФИК ЗА ПРИЛАГАНЕ 8
4. НАДЛЕЖНА ПРОВЕРКА 10
   - а) Оценка и намаляване на риска (членове 10 и 11) 11
   - б) Незначителен риск 12
   - в) Задължения на микро или малките първични оператори 12
   - г) Задължения на операторите надолу по веригата и на търговците 13
   - д) Опростена надлежна проверка, т.е. снабдяване от държави с нисък риск 13
   - е) Взаимодействие с Директивата относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и с Регламента относно принудителния труд 14
5. ИЗЯСНЯВАНЕ НА ПОНЯТИЕТО „СЛОЖНОСТ НА ВЕРИГАТА НА ДОСТАВКИ“ 14
6. ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ 15
   - а) Приложимо законодателство на държавата на производство 15
   - б) Надлежна проверка по отношение на законосъобразността 17
7. ПРОДУКТОВ ОБХВАТ 19
   - а) Изясняване — Опаковки и опаковъчни материали 19
   - б) Изясняване — Отпадъци и оползотворени и рециклирани продукти 20
8. РЕДОВНО ПОДДЪРЖАНЕ НА СИСТЕМА ЗА НАДЛЕЖНА ПРОВЕРКА 22
9. СЪСТАВНИ ПРОДУКТИ 22
10. РОЛЯТА НА СХЕМИТЕ ЗА СЕРТИФИЦИРАНЕ И НА СХЕМИТЕ, ПРОВЕРЕНИ ОТ ТРЕТИ СТРАНИ, В ОЦЕНКАТА НА РИСКА И ОГРАНИЧАВАНЕТО НА РИСКА 24
    - а) Ролята на схемите за сертифициране и схемите, проверени от трети страни 24
    - б) Контекст 26

([1]) Нищо в настоящия документ с насоки не заменя, нито замества прякото позоваване на описаните инструменти и Комисията не поема отговорност за каквато и да е загуба или вреда, причинена от грешки или твърдения, съдържащи се в настоящия документ. Само Съдът на Европейския съюз може да постановява окончателни решения относно тълкуването на Регламента.

([2]) ОВ L 150, 9.6.2023 г., стр. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj.

11. ИЗПОЛЗВАНЕ ЗА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ЦЕЛИ 27

1. Въведение 27

2. Изясняване на преобразуването на гори в земя, която не е предназначена за използване за селскостопански цели 28

3. Определение на „гора“ 29

4. Определение на „използване за селскостопански цели“ и изключения 30

а) Изясняване на целите на селското стопанство 30

б) Изясняване на преобладаващо ползване на земята 31

в) Определение за „селскостопански насаждения“ 32

г) Изясняване на „агролесовъдна система“ 32

5. Изясняване на земеползването в случай на множество видове земеползване на една и съща площ и на използването на поземлени регистри и кадастрални карти 33

ВЪВЕДЕНИЕ

В член 15, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2023/1115 за предоставянето на пазара на Съюза и за износа от Съюза на определени стоки и продукти, свързани с обезлесяване и деградация на горите, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 995/2010 (наричан по-нататък „Регламент на ЕС относно обезлесяването“) се посочва, че Комисията може да разработва насоки, за да улеснява хармонизираното прилагане на Регламента.

Целта на настоящия документ с насоки е да се предостави информация относно определени аспекти на Регламента на ЕС относно обезлесяването. С документа не се заменят, допълват или изменят разпоредбите на Регламента на ЕС относно обезлесяването, с които се установяват правните задължения. Настоящият документ с насоки не следва да се разглежда изолирано; той трябва да се използва във връзка със законодателството, а не като самостоятелен референтен документ.

Настоящият документ с насоки обаче е полезен справочен материал за всеки, който трябва да спазва Регламента на ЕС относно обезлесяването, тъй като в него допълнително се изясняват специални части от законодателния текст; това означава, че той може да служи като насоки за операторите и търговците. Той може също така да служи като насока за националните компетентни органи и правоприлагащите органи, както и за националните съдилища в процеса на изпълнението и прилагането на Регламента на ЕС относно обезлесяването.

Въпросите, разгледани в настоящия документ, бяха обсъдени и разработени в сътрудничество с определени представители на държавите членки. Допълнителни въпроси могат да бъдат разгледани, след като има по-голям опит в прилагането на Регламента на ЕС относно обезлесяването, и в такъв случай документът с насоки ще бъде преразгледан съответно.

Във връзка с всички въпроси, разгледани в настоящия документ с насоки, следва да се отбележи, че в съответствие със съображение 43 определенията в Регламента се основават на работата на Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО), Междуправителствения комитет по изменението на климата (IPCC), Програмата на ООН за околната среда (UNEP) и Международния съюз по опазване на природата (IUCN).

Третото издание на документа с насоки подобрява яснотата, включително по отношение на сроковете за прилагане, и точността на разпоредбите за операторите и търговците, като също така улеснява простата и ефикасна надлежна проверка и проследимостта. То следва да се разглежда във връзка с Често задаваните въпроси, в които се предоставят допълнителни примери и разяснения по въпроси на широк кръг от заинтересовани страни.

Принципът на пропорционалност е един от основните принципи на правото на Съюза и се прилага за тълкуването и прилагането на законодателството на Съюза ([3]), което включва прилагането на разпоредбите на актовете на Съюза от страна на държавите членки, като се вземат предвид и съответните разпоредби на Договора.

1. **ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЗА „ПУСКАНЕ НА ПАЗАРА“, „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПАЗАРА“ И „ИЗНОС“**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — Член 2 — Определения Член 4 — Задължения на операторите Член 4а — Опростен режим за микро и малки първични оператори; Член 5 — Задължения на операторите надолу по веригата и на търговците

Задълженията на операторите, които се прилагат съгласно член 4 и член 4а, и на операторите надолу по веригата, които се прилагат съгласно член 5, влизат в действие, когато съответните продукти са предназначени да бъдат „пуснати на пазара“ или са „пуснати на пазара“, или се „изнасят“. Задълженията на търговците, които се прилагат съгласно член 5, влизат в действие, когато съответните стоки или съответните продукти са предназначени да бъдат „предоставени на пазара“ или са „предоставени на пазара“.

Преглед на сценариите, съдържащ обяснение на задълженията на операторите, операторите надолу по веригата и търговците, когато пускат или предоставят на пазара на Съюза или изнасят от пазара на Съюза съответни продукти, е предоставен в инфографиките на веригата на доставките съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването.

([3]) За повече подробности във връзка с изпълнението, моля, вижте също често задаваните въпроси, които са на разположение тук: Прилагане на Регламента относно обезлесяването — Европейска комисия (europa.eu).

а) **Пускане на пазара**

Съгласно член 2, точка 16 съответна стока или съответен продукт е „пуснат на пазара“, ако е предоставен на пазара на Съюза **за първи път**. Съответните стоки или съответните продукти, които вече са били пуснати на пазара на Съюза, не са обхванати тук. Понятието „пускане на пазара“ се отнася за всяка отделна съответна стока или за всеки отделен съответен продукт, а не за тип продукт, без оглед дали е произведен като отделна единица, или серийно.

б) **Предоставяне на пазара**

Съгласно член 2, точка 18 съответен продукт се „предоставя на пазара“, ако е **доставен**:

— **на пазара на Съюза за дистрибуция, потребление или използване** — това означава, че съответният продукт или съответната стока трябва да присъства физически в ЕС, да е добит (добита) или произведен (произведена) в ЕС, или да е внесен (внесена) в ЕС и поставен (поставена) под митнически режим „допускане за свободно обращение“. По отношение на съответните продукти, внесени в ЕС, те не придобиват статут на „съюзни стоки“, преди да бъдат въведени на митническата територия на Съюза и допуснати за свободно обращение от митниците. Съответните продукти, поставени под други митнически режими, различни от „допускане за свободно обращение“ (напр. митническо складиране, активно усъвършенстване, временен внос, транзит), не се считат за пуснати на пазара съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването;

и

— **в процеса на търговска дейност** — това означава дейност, която се извършва в контекста на стопанската дейност, съгласно определеното в член 2, точка 19. Търговските дейности могат да бъдат срещу заплащане или безплатни. Както доставката на нетърговски потребители, така и дейностите, при които не се извършва плащане в замяна, попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването (напр. за дарения или за безвъзмездни дейности). В Регламента не се налагат изисквания към нетърговските потребители, тъй като личната употреба и потребление са извън обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването.

Следователно следва да се разбира, че **„предоставяне на пазара“** настъпва, когато търговец доставя съответни продукти на пазара на Съюза както i) за дистрибуция, потребление или използване, така и ii) в процеса на своята търговска дейност.

Следователно следва да се разбира, че **„пускане на пазара“** настъпва, когато оператор предоставя съответен продукт на пазара на Съюза i) за дистрибуция, потребление или използване, ii) за първи път и iii) в процеса на своята търговска дейност.

Взети заедно, определенията за „оператор“, „микро или малък първичен оператор“, „оператор надолу по веригата“ (член 2, точки 15, 15а и 15б от Регламента на ЕС относно обезлесяването) и за „в процеса на търговска дейност“ (член 2, точка 19 от Регламента на ЕС относно обезлесяването) предполагат, че по отношение на всяко лице, което пуска съответен продукт на пазара

а) за разпространение до търговски или нетърговски потребители, което означава например за продажба или безплатно,

б) за целите на обработването или

в) за използване в стопанската дейност на самото лице,

ще се прилага Регламентът на ЕС относно обезлесяването.

Следователно следва да се разбира, че **„съответни продукти, въвеждани на пазара“** са налице, когато съответните продукти едновременно:

— са декларирани за поставяне под митнически режим „допускане за свободно обращение“ и са предназначени да бъдат пуснати на пазара на Съюза. Само продуктите, допуснати за свободно обращение от митниците, се считат за пуснати на пазара на Съюза. Други митнически процедури, различни от „допускане за свободно обращение“ (напр. митническо складиране, активно усъвършенстване, временен внос и т.н.), не попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването.

и

— са предназначени да бъдат пуснати на пазара на Съюза, т.е. доставени „в процеса на търговска дейност“ (B2B и B2C);

— По отношение на продуктите, предназначени пряко за лична употреба или потребление (C2C) в рамките на митническата територия на Съюза (напр. от физическо лице, което внася такива продукти от пътуване извън ЕС за лична употреба или потребление), не се прилага Регламентът на ЕС относно обезлесяването.

в) **Износ**

Съгласно член 2, точка 37 „износ“ се отнася до митническия режим износ, предвиден в член 269 от Регламент (ЕС) № 952/2013 ([4]), и касае съюзните стоки, предназначени да бъдат изведени от митническата територия на Съюза.

Член 269 от Регламент (ЕС) № 952/2013 гласи, че режимът износ не се прилага за: а) стоките, поставени под режим пасивно усъвършенстване; б) стоките, изведени от митническата територия на Съюза, след като са били поставени под режим специфична употреба; в) стоките, освободени от ДДС или акциз, доставени като самолетни или корабни доставки, независимо от местоназначението на самолета или кораба, за които се изисква доказателство за такава доставка; г) стоките, поставени под режим вътрешен транзит; д) стоките, изнесени временно от митническата територия на Съюза в съответствие с член 155 от Регламент (ЕС) № 952/2013.

Реекспортът, предвиден в член 270 от Регламент (ЕС) № 952/2013, е извън обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването. Реекспортът в това отношение означава, че съответната стока или съответният продукт не е придобил статут на „съюзна стока“ и е изведен от митническата територия на Съюза след подаване например на декларация за реекспорт.

Следователно следва да се разбира, че „извеждане на съответни продукти от пазара“ настъпва, когато за съответните продукти е подадена декларация за поставяне под митнически режим износ в процеса на търговска дейност.

2. **ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА „ОПЕРАТОР“, „ОПЕРАТОР НАДОЛУ ПО ВЕРИГАТА“, „МИКРО ИЛИ МАЛЪК ПЪРВИЧЕН ОПЕРАТОР“ И „ТЪРГОВЕЦ“**

Съответно законодателство:

Регламент на ЕС относно обезлесяването — член 2 — Определения; член 7 — Пускане на пазара от оператори, установени в трети държави

При определянето дали физическо или юридическо лице отговаря на условията за оператор, оператор надолу по веригата или търговец преценката трябва да бъде направена за всеки съответен продукт. Ако лицето пуска на пазара, изнася и/или предлага на пазара множество съответни продукти, то може да изпълнява множество роли едновременно в зависимост от мястото си във веригата на доставките на всеки продукт.

а) **Оператор**

Съгласно член 2, точка 15 **оператор** е физическо или юридическо лице:

— което пуска на пазара или изнася съответни продукти;

— в процеса на търговска дейност. и;

— не е оператор надолу по веригата.

За да стане възможно последователното идентифициране на операторите, техните роли може да се разграничат в зависимост от начина, по който техните съответни продукти се пускат на пазара на Съюза, като той е различен в зависимост от това дали продуктите се произвеждат в ЕС или извън него.

— По отношение на съответните продукти, произведени в съответствие с член 2, точка 14 **в рамките на ЕС**, операторът обикновено е лицето, което ги разпространява, след като са били произведени.

([4]) Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

— По отношение на съответните стоки или съответните продукти, произведени **извън ЕС**:

  — операторът в общия случай е лицето, действащо като вносител, когато съответните стоки или съответните продукти се декларират за поставяне под митнически режим „допускане за свободно обращение“. Вносителят е лицето, посочено в съответния елемент от данни на митническата декларация, когато е приложимо:

    — „вносителят“ в елемент от данни 13 04 000 000 (приложение Б към Делегиран регламент (ЕС) 2015/24463 ([5]));

    — елемент от данни DE 3/15 в предишна версия на Модела на ЕС за митнически данни (EUCDM);

    — „получателят“ в клетка 8 от единния административен документ;

  — когато лицето, действащо като вносител при деклариране на съответните стоки или съответните продукти за поставяне под митнически режим „допускане за свободно обращение“, не е установено в ЕС, първото физическо или юридическо лице, установено в ЕС, което предоставя съответните продукти на пазара, също се счита за оператор, т.е. въпреки че не е оператор съгласно определенията в член 2, точка 15 или точка 15а, то трябва да изпълнява задълженията на оператор съгласно член 7. Това изискване е в допълнение към задължението на оператора, установен извън Съюза, и има за цел да се гарантира, че винаги има един отговорен участник, установен в ЕС;

  — когато съответният продукт е поставен под митнически режим „допускане за свободно обращение“ и се доставя пряко на краен потребител (напр. при онлайн продажби или продажби от разстояние), потребителят (т.е. физическо лице, което действа за цели, които не са свързани с неговата търговска, стопанска, занаятчийска или професионална дейност) никога не се счита за оператор по смисъла на Регламента на ЕС относно обезлесяването, дори ако е посочен като „вносител“ в митническата декларация. Операторът е лицето, което действително доставя продукта в процеса на търговска дейност по смисъла на член 2, точки 18 и 19, например производител, продавач, онлайн търговец на дребно или доставчик на услуги за обработка на поръчки. Допълнителна информация относно специфичните особености на електронната търговия може да бъде намерена в Често задавани въпроси.

— По отношение на съответните продукти, **внесени** в ЕС, определянето на „оператор“ не зависи от промяната на собствеността върху продукта и от други договорни споразумения.

— В случай на **местен** продукт, който се пуска на пазара, операторът обикновено е лицето, което притежава стоката или продукта в момента на продажбата. Това обаче може да зависи от индивидуалните обстоятелства на договорното споразумение. В случай че лице сключи договор, с който упълномощава другата страна по договора да произведе съответната стока, страната по договора, извършваща производството, се счита за оператор, ако пряко и автоматично става собственик на продукта чрез самия акт на производство (например чрез отсичане на дърветата или при раждането на телето). Случаят не е такъв, когато приложимото национално право или договорът предвиждат, че физическото или юридическото лице прехвърля правото на собственост на другата страна по договора след производството (вж. решение C-370/23 на Съда на ЕС от 21 ноември 2024 г. ([6])).

— По отношение на съответните продукти, **изнасяни** от Съюза, операторът обикновено е лицето, действащо като износител, когато съответните продукти се декларират за поставяне под митнически режим износ. Износителят е лицето, посочено в съответния елемент от данни на митническата декларация, когато е приложимо:

  — „износителят“ в елемент от данни 13 01 000 000 (приложение Б към Делегиран регламент 2015/2446);

  — елемент от данни DE 3/1 в предишна версия на Модела на ЕС за митнически данни (EUCDM);

  — „изпращачът/износителят“ в клетка 2 от единния административен документ.

([5]) Делегиран регламент на Комисията (ЕС) 2015/2446 от 28 юли 2015 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на подробни правила за някои от разпоредбите на Митническия кодекс на Съюза (ОВ L 343, 29.12.2015 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2015/2446/oj).

([6]) ECLI:EU:C:2024:972.

Доставчиците на услуги, които предлагат логистични услуги или услуги за техническа помощ, например спедитори, корабни агенти или митнически представители, които нямат право на собственост или подобни права върху продуктите, с които боравят, не са нито „оператори“, нито „търговци“ за целите на регламента, ако не пускат, нито предоставят продукти на пазара, нито ги изнасят.

Ролята и задълженията на операторите са допълнително обяснени с помощта на сценариите, съдържащи се в инфографиките на веригата на доставките съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването и в Често задаваните въпроси.

б) **Микро или малък първичен оператор**

Съгласно член 2, точка 15а **микро или малък първичен оператор** е физическо лице или микропредприятие или малко предприятие по смисъла съответно на член 3, параграф 1 и член 3, параграф 2, първа алинея от Директива 2013/34/ЕС, независимо от правната му форма, установено в държава, класифицирана като представляваща нисък риск в съответствие с член 29 от Регламента на ЕС относно обезлесяването:

i) който директно пуска на пазара или изнася съответните продукти;

ii) които самият оператор е култивирал, добил, получил или отгледал на съответните парцели или — в случая на едър рогат добитък — животновъдни обекти, разположени в тази държава;

iii) в процеса на търговска дейност.

Това включва операторите, които надхвърлят праговете по най-малко два от трите критерия, определени в член 3, параграф 1 и член 3, параграф 2, първа алинея от Директива 2013/34/ЕС, но които могат да докажат, че частите от общото им балансово число, нетния оборот и средния брой служители през финансовата година, свързани със съответните стоки и съответните продукти, не надхвърлят праговете по най-малко два от трите критерия.

Терминът „микро или малък първичен оператор“ представлява подгрупа на определението за „оператор“, посочено в член 2, точка 15. За целите на настоящите насоки, освен ако е посочено друго, всяко позоваване на „оператор“ следва да се разбира като включващо „микро или малък първичен оператор“.

Ролята и задълженията на микро или малките първични оператори са допълнително обяснени с помощта на сценариите, съдържащи се в инфографиките на веригата на доставките съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването и в Често задаваните въпроси.

в) **Оператор надолу по веригата**

Съгласно член 2, точка 15б **оператор надолу по веригата** е физическо или юридическо лице:

— което пуска на пазара или изнася съответни продукти, произведени с използването на съответни продукти;

— всички от които са включени в декларация за надлежна проверка или в опростена декларация;

— в процеса на търговска дейност.

Следователно операторът надолу по веригата е лице, което пуска на пазара или изнася съответен продукт, произведен с използването на други съответни продукти, всички от които са включени в декларация за надлежна проверка или в опростена декларация. Обикновено това включва пускането на пазара на съответен продукт, класифициран под нов код по ХС, произведен с използването на други съответни продукти (напр. компоненти или суровини), които вече са включени в декларация за надлежна проверка или в опростена декларация. В случай на износ ролята на оператора надолу по веригата се определя от износа на съответен продукт, който вече е включен в декларация за надлежна проверка или в опростена декларация, или от износа на съответен продукт, произведен с използването на други съответни продукти (напр. компоненти или суровини), който вече е включен в декларация за надлежна проверка или в опростена декларация.

Например производител на шоколад, който купува какао на зърна (код по ХС 1801 00, включен в обхвата) в рамките на пазара на Съюза, след което произвежда шоколадови блокчета (код по ХС 1806, включен в обхвата) и ги пуска на пазара на Съюза или ги изнася, се счита за оператор надолу по веригата.

Ролята и задълженията на операторите надолу по веригата са допълнително обяснени с помощта на сценариите, съдържащи се в инфографиките на веригата на доставките съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването и в Често задаваните въпроси.

г) **Търговец**

— Съгласно член 2, точка 17 **търговец** е всяко лице във веригата на доставките, различно от оператор или оператор надолу по веригата: което предоставя на пазара съответни продукти;

— в процеса на търговска дейност.

Следователно търговец е всяко юридическо лице, което не попада в обхвата на определенията за оператор или оператор надолу по веригата (вж. по-горе) и което не пуска, а просто предоставя на пазара продукт, съгласно определението в член 2, точка 18.

Ролята и задълженията на търговците са допълнително обяснени с помощта на сценариите, съдържащи се в инфографиките на веригата на доставките съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването и в Често задаваните въпроси.

3. **ДАТА НА ВЛИЗАНЕ В СИЛА И ГРАФИК ЗА ПРИЛАГАНЕ**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 1, параграф 2 Предмет и обхват; член 37 — Отмяна; член 38 — Влизане в сила и дата на прилагане

Регламентът на ЕС относно обезлесяването влезе в сила на 29 юни 2023 г. По-голямата част от задълженията на операторите, операторите надолу по веригата и търговците, както и на компетентните органи, включително изложените в членове 3—13, членове 16—24 и членове 26, 31 и 32, се прилагат от **30 декември 2026 г.** в съответствие с Регламент (ЕС) 2025/2650 ([7]), който измени разпоредбите на Регламента на ЕС относно обезлесяването, отнасящи се до датата на прилагане.

По отношение на операторите, които са създадени като **микропредприятия или малки предприятия** до 31 декември 2024 г. (съответно в съответствие с член 3, параграф 1 или параграф 2, първа алинея от Директива 2013/34/ЕС), задълженията в членове 3—13, членове 16—24 и членове 26, 31 и 32 се прилагат от **30 юни 2027 г.,** освен по отношение на продуктите, попадащи в обхвата на приложението към Регламент (ЕС) № 995/2010 за определяне на задълженията на операторите, които пускат на пазара дървен материал и изделия от дървен материал ([8]) (Регламента на ЕС относно дървения материал). Това означава, че има **преходен период** между влизането в сила на Регламента (29 юни 2023 г.) и началото на прилагането му (30 декември 2026 г., отложено до 30 юни 2027 г. по отношение на малките предприятия или микропредприятията, създадени до 31 декември 2024 г.), като операторите и търговците, които пускат или предоставят на пазара на Съюза или изнасят от пазара на Съюза съответни стоки и продукти през преходния период, са освободени от основните задължения съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването.

Следните правила се прилагат по отношение на всички стоки и свързаните с тях съответни продукти, **с изключение на дървения материал и изделията от дървен материал, попадащи в обхвата на приложението към Регламента на ЕС относно дървения материал** (подробни обяснения са предоставени в документа „Често задавани въпроси“, раздел 9):

— ако съответна стока или съответен продукт е пуснат на пазара по време на преходния период, приложим за съответния оператор, задълженията съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването не се прилагат по отношение на оператора.

— Освен това по отношение на всеки съответен продукт, пуснат или предоставен на пазара от операторите надолу по веригата или от търговците след началото на прилагането на регламента, който е произведен изцяло от стоки или продукти, пуснати на пазара по време на преходния период, няма да се прилагат задълженията съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването. Това също означава, че в резултат на отложеното начало на прилагането по отношение на **операторите, които са малки предприятия и микропредприятия** (30 юни 2027 г.), в случаите, в които тези оператори пускат на пазара съответни продукти, това ще освободи от задълженията съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването също така операторите надолу по веригата и търговците надолу по веригата на доставките, които търгуват с тези продукти или с производни на тези продукти.

— В описаните по-горе случаи задължението на операторите ще бъде ограничено до събиране на достатъчно убедителни и проверими доказателства, че съответният продукт е бил пуснат на пазара за първи път преди (отложеното) начало на прилагането на регламента.

— По отношение на **частите на съответен производен продукт,** които са били произведени, като са използвани други съответни продукти, пуснати на пазара след 30 декември 2026 г. (или след 30 юни 2027 г. от микропредприятия или малки предприятия), операторите и операторите надолу по веригата, които пускат продукта на пазара, и търговците трябва да изпълняват стандартните задължения съгласно регламента, въпреки че по отношение на други части може да се прилага преходният период.

([7]) ОВ L, 2025/2650, 23.12.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2650/oj.
([8]) OJ L 295, 12.11.2010, p. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/995/oj.

Съгласно **член 1, параграф 2 от Регламента на ЕС относно обезлесяването**, Регламентът не се прилага, ако съответните продукти са били **произведени** преди 29 юни 2023 г. Времето и мястото на производство се отнасят до датата на производство и мястото на производство на съответната стока, като това важи както за стоките, така и за производните продукти. В повечето случаи датата на производство е моментът на добиване на стоката, с изключение на **продуктите от едър рогат добитък,** в който случай съответният момент на производство е датата, на която е родено животното.

Таблицата по-долу показва приложимото законодателство за съответните продукти, попадащи в обхвата на Регламент (ЕС) 2023/1115, с изключение на дървения материал и изделията от дървен материал, обхванати от приложението към Регламента на ЕС относно дървения материал:

		Дата на пускане на съответната стока или съответен продукт на пазара на ЕС	
Съответни продукти	Дата на производство на съответната стока	Преди 30 декември 2026 г. и преди 30 юни 2027 г. за микро- и малки оператори	От 30 декември 2026 г. (включително) за големи и средни предприятия и от 30 юни 2027 г. (включително) за микро- и малки оператори
Продукти от едър рогат добитък, какао, кафе, маслодайна палма, каучук и соя, изброени в приложение I към Регламент (ЕС) 2023/1115	Преди 29 юни 2023 г.	Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването) не се прилага.	Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването) не се прилага.
	От 29 юни 2023 г. (включително)	Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването) не се прилага.	**Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването) се прилага**
Изделия от дървен материал, изброени в приложение I към Регламент (ЕС) 2023/1115, които не са изброени в приложението към Регламент (ЕС) № 995/2010 (Регламента на ЕС относно дървения материал)	Преди 29 юни 2023 г.	Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването) не се прилага.	Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването) не се прилага.
	От 29 юни 2023 г. (включително)	Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването) не се прилага.	**Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването) се прилага**

Съгласно член 37, параграф 3 от Регламента на ЕС относно обезлесяването, по отношение на **дървения материал и изделията от дървен материал**, обхванати от приложението към Регламента относно дървения материал, се прилагат специални правила:

— По отношение на дървения материал и изделията от дървен материал, произведени (добити) преди 29 юни 2023 г. и:

  — пуснати на пазара преди 30 декември 2026 г., тези продукти и техните производни трябва да са в съответствие с правилата на Регламента на ЕС относно дървения материал; ако производните продукти не са обхванати от приложението към Регламента на ЕС относно дървения материал, тези продукти ще бъдат освободени от Регламента на ЕС относно дървения материал и Регламента на ЕС относно обезлесяването;

  — пуснати на пазара от 30 декември 2026 г. до 31 декември 2029 г.: правилата на Регламента на ЕС относно дървения материал продължават да се прилагат за продуктите, ако те са обхванати от приложението към него (вж. по-горе);

  — пуснати на пазара от 31 декември 2029 г., тези продукти и техните производни трябва да са в съответствие с член 3 от Регламента на ЕС относно обезлесяването;

— По отношение на дървения материал и изделията от дървен материал, произведени от 29 юни 2023 г. до 30 декември 2026 г. и:

  — пуснати на пазара преди 30 декември 2026 г., тези продукти и техните производни трябва да са в съответствие с правилата на Регламента на ЕС относно дървения материал; ако производните продукти не са обхванати от приложението към Регламента на ЕС относно дървения материал, тези продукти ще бъдат освободени от Регламента на ЕС относно дървения материал и Регламента на ЕС относно обезлесяването;

  — пуснати на пазара от 30 декември 2026 г., тези продукти и техните производни трябва да са в съответствие с правилата на Регламента на ЕС относно обезлесяването;

— Дървеният материал и изделията от дървен материал, произведени (добити) след 30 декември 2026 г., трябва да са в съответствие с правилата на Регламента на ЕС относно обезлесяването.

Таблицата по-долу показва приложимото законодателство за продуктите от дървен материал, обхванати от приложението към Регламент (ЕС) № 995/2010:

		Дата на пускане на съответната стока или съответен продукт на пазара на ЕС		
Съответни продукти	Дата на производство	Преди 30 декември 2026 г.	От 30 декември 2026 г. (включително) до 30 декември 2029 г. (включително)	От 31 декември 2029 г. (включително)
Дървен материал и изделия от дървен материал, изброени в приложението към Регламент(ЕС)№995/2010 (Регламент на ЕС относно дървения материал)	Преди 29 юни 2023 г.	Регламент (ЕС) № 995/2010 (Регламент относно дървения материал)	Регламент (ЕС) № 995/2010 (Регламент относно дървения материал)	**Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването)**
	От 29 юни 2023 г. (включително)	Регламент (ЕС) № 995/2010 (Регламент относно дървения материал)	**Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването)**	**Регламент (ЕС) 2023/1115 (Регламента на ЕС относно обезлесяването)**

Примерен въпрос и отговор: Изисква ли се хартиените продукти, които се пускат на пазара от 30 декември 2026 г., но са произведени от дървен материал, добит и пуснат на пазара между 29 юни 2023 г. и 30 декември 2026 г., да имат декларация за надлежна проверка или опростена декларация?

В такива случаи добитият дървен материал и продуктите, произведени от такъв дървен материал, трябва да отговарят на изискванията на Регламента на ЕС относно дървения материал. За тях не е необходима декларация за надлежна проверка или опростена декларация, тъй като това изискване се прилага за продукти, попадащи в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването.

4. **НАДЛЕЖНА ПРОВЕРКА**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 2, точка 26 — Определения; членове 4, 4а и 5 — Задължения на операторите, на операторите надолу по веригата и на търговците; член 8 — Надлежна проверка; член 9 — Изисквания за предоставянето на информация; член 10 — Оценка на риска

Съгласно член 4, параграф 1 **всички** оператори, включително микро и малките първични оператори и операторите, които използват опростена надлежна проверка в съответствие с член 13, извършват надлежна проверка в съответствие с член 8, преди да пуснат на пазара съответните продукти или преди да ги изнесат, с цел да се докаже, че съответните продукти отговарят на изискванията на член 3. За тази цел и в съответствие с член 12, параграф 1 операторите създават и актуализират рамка от процедури и мерки — „система за надлежна проверка“.

Съгласно изискванията за надлежна проверка, посочени в член 8, от операторите се изисква да:

— събират от всеки отделен доставчик информацията, документите и, когато е приложимо, данните относно съответните продукти, по отношение на които се прилага Регламентът на ЕС относно обезлесяването (изброени в приложение I), в съответствие с членове 8 и 9,

— проверява и анализира тази информация заедно с друга контекстуална информация и на тази основа да извършва **оценка на риска** по смисъла на член 10, и

— приема **мерки за намаляване на риска** съгласно член 11, освен ако заключението от оценката на риска, предприета в съответствие с член 10, е, че не съществува риск или съществува само незначителен риск съответните продукти да не отговарят на изискванията.

Операторите са отговорни за задълбочено проучване и анализ на собствената си стопанска дейност, което изисква събиране на информацията, данните и документите, необходими за изпълнение на изискванията за предоставянето на информация по член 9, тяхното анализиране като част от оценката на риска (член 10) и — ако е необходимо — приемане на мерки за намаляване на риска (член 11), освен ако рискът от несъответствие е оценен като незначителен.

Всички оператори, включително микро и малките първични оператори и операторите, които използват опростена надлежна проверка в съответствие с член 13, са длъжни да изпълняват изискванията за предоставянето на информация, посочени в член 9.

Операторите, включително микро и малките първични оператори, които пускат на пазара или изнасят съответни продукти, произведени в държави с нисък риск, които използват опростена процедура за надлежна проверка в съответствие с член 13, не са длъжни да изпълняват задълженията по членове 10 и 11 с цел постигане на незначителен риск, освен ако операторите получат или бъдат уведомени за информация, която сочи, че съществува риск съответният продукт, който възнамеряват да пуснат на пазара или да изнесат, да не отговаря на изискванията на регламента. За повече подробности вж. точки в) и д).

а) **Оценка и намаляване на риска (членове 10 и 11)**

Операторите, които трябва да извършват оценка и намаляване на риска в съответствие с членове 10 и 11, трябва да посочат в системата си за надлежна проверка критериите за оценка на риска в съответствие с член 10, параграф 2, които вземат предвид във връзка със съответните продукти, които възнамеряват да пуснат на пазара на Съюза или да изнесат. Следователно критериите за оценка на риска трябва да бъдат съобразени със съответните продукти, които операторът възнамерява да пусне на пазара или да изнесе.

При събирането на данни, анализа на риска и намаляването на риска трябва да има причинно-следствена връзка и трябва да се отразяват особеностите на стопанската дейност на оператора и на веригите на доставките на съответните продукти.

В член 10, параграф 2 е определена допълнителната контекстуална информация, необходима за оценката на нивото на риска, като например състоянието на горите в държавата на производство.

Ако продуктите са произведени от стоки, които са извлечени от няколко източника или географски местоположения, е необходимо да се оцени рискът във връзка с всеки източник или всяко географско местоположение.

Въз основа на събраните данни трябва да се изпълнят точно определени задачи за анализ на риска и да се определят категориите на риска, както и свързаните с тях необходими мерки за намаляване на риска. Нивото на риска може да се оцени от операторите само за всеки отделен случай, тъй като зависи от множество фактори.

Има различни начини за извършване на оценка на риска, но операторът трябва да разгледа критериите, изброени в член 10, параграф 2, за всеки съответен продукт. Оценката на риска следва да включва разглеждане на следните въпроси и съображения:

— *Къде е произведен продуктът?*

Какво е нивото на риск на държавата на производство или части от нея, определено в съответствие с член 29 ([9])? Какъв е процентът на горското покритие и какво е разпространението (степента) на деградацията на горите или обезлесяването на горите в държавата на производство или части от нея? Колко голямо е разпространението (степента) на незаконното производство на съответната стока в държавата/части от нея?

— *Какви са специфичните за продукта рискове?*

Съществуват значителни разлики в начина на производство на различните съответни продукти, изброени в приложение I към Регламента относно обезлесяването, и това ще повлияе на риска от несъответствие. Например някои продукти съдържат суровини, произведени в стотици отделни географски местоположения, или се подлагат на значителни химически или физически процедури по време на производството.

— *Сложна ли е веригата на доставки?*

За изясняване на понятието „сложност на веригата на доставки“ вж. раздел 5.

— *Има ли признаци за участие на дружество във веригата на доставки в практики, свързани с противоправно поведение, обезлесяване или деградация на горите?*

Съществува по-голям риск съответните стоки или продукти, закупени от дружество, което е било свързано с незаконни практики, обезлесяване или деградация на горите, да не отговарят на изискванията. Изразена ли е в съответствие с член 31 основателна загриженост по отношение на дружествата във веригата на доставки? Някои дружества във веригата на доставки нарушили ли са приложимите закони ([10]) и били ли са санкционирани от държавата за нарушение на тези закони?

([9]) Имайте предвид, че ако не е определено конкретно ниво на риск, държавите се считат за представляващи стандартен риск.

([10]) Законите, свързани с противоправното поведение, обезлесяването и деградацията на горите.

— *Съществува ли някаква допълнителна информация относно съответствието с Регламента относно обезлесяването от страна на дружествата във веригата на доставки, предоставена от схеми за сертифициране или схеми, проверени от трети страни?*

За изясняване на ролята на схемите, проверени от трети страни, вж. раздел 10.

— *Произведен ли е съответният продукт в съответствие с приложимото законодателство на държавата на производство?*

Определение на „приложимо законодателство на държавата на производство“ се съдържа в член 2, точка 40. За допълнителна информация относно изискванията по отношение на законосъобразността, моля, вижте раздел 6.

— *Съществуват ли опасения относно държавата на производство и на произход или на части от нея, като например равнище на корупция, разпространение на практики за фалшифициране на документи и данни, липса на правоприлагане, нарушения на международното право в областта на правата на човека, въоръжен конфликт или наличие на санкции, наложени от Съвета за сигурност на ООН или Съвета на Европейския съюз?*

Такива опасения може да поставят под съмнение надеждността на някои документи, показващи съответствие с приложимото законодателство. Затова следва да бъдат взети предвид равнището на корупция в държавата, показателите за стопански риск или други подходящи показатели.

— *Предоставени ли са от доставчика и могат ли да бъдат незабавно проверени всички документи, доказващи съответствието с приложимото законодателство?*

Ако всички документи от значение са готови и налични при поискване от страна на операторите, е по-вероятно веригата на доставки да е добре установена и доставчикът да е запознат с изискванията на Регламента относно обезлесяването.

б) **Незначителен риск**

Понятието „незначителен риск“ следва да се разбира в съответствие с член 2, точка 26, което означава, че въз основа както на специфичната за продукта информация, така и на общата информация съгласно член 10 и, когато е необходимо, въз основа на прилагането на подходящи мерки за ограничаване на риска съгласно член 11 стоките или продуктите *не дават основания за безпокойство* за евентуално несъответствие с член 3, буква а) (да не са свързани с обезлесяване) или буква б) (да са произведени законно, в съответствие с приложимото законодателство на държавата на производство).

Списъкът с критерии за оценка на риска в член 10, параграф 2 не е изчерпателен; операторите могат да изберат да прилагат допълнителни критерии, ако тези критерии биха помогнали да се определи вероятността дадена стока или продукт да е била (бил) произведена (произведен) незаконно или да е свързана (свързан) с обезлесяване, или ако биха помогнали да се докаже законно производство или производство без обезлесяване.

В случай че при оценката на риска и действията за ограничаване на риска се стигне до заключението, че по някой от критериите за риска нивото на риск не е незначително, продуктът следва да се счита за свързан с риск, който не е незначителен, следователно операторът не трябва да го пуска на пазара на Съюза или да го изнася от пазара на Съюза.

в) **Задължения на микро или малките първични оператори**

Микро или малките първични оператори са оператори, за чиито задължения се прилага опростен режим, както е посочено в член 4а.

Вместо задължението да подават декларация за надлежна проверка от тях се изисква само да подават еднократна опростена декларация в информационната система (член 4а, параграф 2). Те могат също така да използват пощенски адрес вместо географското местоположение по член 9, параграф 1, буква з), при условие че той очевидно съответства на географското местоположение на парцелите или, когато става въпрос за едър рогат добитък, на съответния животновъден обект.

Микро или малките първични оператори са длъжни да извършват надлежна проверка в съответствие с член 8, както и да създават и актуализират рамка от процедури и мерки в съответствие с изискванията на член 12, параграф 1, за да се гарантира, че съответните продукти, които пускат на пазара или изнасят, отговарят на изискванията на член 3.

Въпреки това, тъй като микро или малките първични оператори по определение се снабдяват изцяло от държави с нисък риск, от тях не се изисква да извършват оценка на риска и намаляване на риска съгласно членове 10 и 11, освен ако получат или бъдат уведомени за имаща отношение информация, която сочи риск съответните продукти да представляват неотговарящи на изискванията продукти, като този риск не е незначителен (член 4, параграф 4, буква б) и член 13, параграф 2).

Това означава, че като цяло тяхната система за надлежна проверка ще се състои от събиране на информация в съответствие с член 9.

г) **Задължения на операторите надолу по веригата и на търговците**

Приложимите по отношение на **операторите надолу по веригата и на търговците** задължения са посочени в член 5 от регламента. Операторите надолу по веригата и търговците трябва да пускат или предоставят на пазара или да изнасят съответните продукти само ако разполагат с информацията, изисквана съгласно член 5, параграф 3, по същество самоличността на доставчиците и корпоративните им клиенти и — в случаите, когато доставчикът на операторите надолу по веригата или на търговците е оператор — референтните номера на декларациите за надлежна проверка или идентификаторите на декларациите, свързани с тези продукти. Това изискване произтича от член 4, параграф 7, съгласно който от операторите се изисква да съобщават на операторите надолу по веригата и на търговците референтните номера на декларациите за надлежна проверка или, ако е приложимо, идентификаторите на декларациите, свързани с тези продукти.

В обобщение, от операторите надолу по веригата и търговците не се изисква сами да извършват надлежна проверка, не е необходимо да подават декларации за надлежна проверка, нито трябва да установят, че е извършена надлежна проверка нагоре по веригата. Те обаче трябва да събират и съхраняват информацията, посочена в член 5, параграф 3, и да я предоставят на компетентните органи при поискване.

Освен това операторите надолу по веригата и търговците, които не са МСП, се регистрират в информационната система, посочена в член 33, преди да пуснат на пазара или да предоставят на пазара, или да изнесат съответните продукти (член 5, параграф 2).

Съгласно член 5, параграф 5, в случай че получат или бъдат уведомени за нова информация от значение, включително относно основателна загриженост, операторите надолу по веригата и търговците са длъжни незабавно да информират компетентните органи на държавите членки, в които са пуснали на пазара или предоставили на пазара съответния продукт, както и операторите надолу по веригата и търговците, на които са доставили съответния продукт. В случай на износ операторите надолу по веригата информират компетентния орган на държавата на производство.

Освен това в случай на основателна загриженост операторите надолу по веригата и търговците, които не са МСП, са длъжни да се уверят, че е била извършена надлежна проверка и че не е установен никакъв риск или е установен само незначителен риск (член 5, параграф 6). Те не пускат на пазара, не предоставят на пазара и не изнасят съответните продукти, освен ако проверката не покаже, че няма никакъв риск или съществува само незначителен риск от несъответствие.

д) **Опростена надлежна проверка, т.е. снабдяване от държави с нисък риск**

От операторите, които се снабдяват от държави с нисък риск, се изисква да извършват надлежна проверка в съответствие с член 8, да изпълняват изискванията за предоставянето на информация по член 9 и да създават система за надлежна проверка в съответствие с член 12.

В съответствие с член 13 обаче от тях **не** се изисква да изпълняват задълженията съгласно членове 10 и 11, ако са удостоверили, след като са направили оценка:

i) на сложността на съответната верига на доставки; и

ii) на риска от заобикаляне на регламента или смесване с продукти с неизвестен произход или с произход от държави или части от тях с висок или стандартен риск,

че всички съответни стоки и продукти, които пускат на пазара или изнасят, са произведени изключително в такива държави или части от тях, които са класифицирани като представляващи нисък риск в съответствие с член 29 ([11]).

По отношение на опростената надлежна проверка по член 13 не са необходими по-нататъшни стъпки за оценка на информацията или намаляване на риска, освен ако в хода на събирането на информация или в хода на оценката, изисквана съгласно самия член 13, операторите бъдат уведомени за нова информация от значение, която сочи, че съществува риск съответният продукт, който възнамеряват да пуснат на пазара или да изнесат, да не отговаря на изискванията на регламента.

От микро или малките първични оператори по принцип не се изисква да извършват оценка и намаляване на риска, тъй като по определение те са оператори, които се снабдяват от държави с нисък риск, освен ако получат или бъдат уведомени за имаща отношение информация, която сочи риск съответните продукти да представляват неотговарящи на изискванията продукти, като този риск не е незначителен.

([11]) Съгласно член 29, параграф 2 Комисията ще представи списък на държавите или на частите от тях, които представляват нисък или висок риск, чрез актове за изпълнение. Най-новата версия на списъка на държавите е предвидена в Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1093 на Комисията.

e) **Взаимодействие с Директивата относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и с Регламента относно принудителния труд**

С Директива (ЕС) 2024/1760 относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта ([12]) (Директивата относно ДГДУ) се създава обща хоризонтална рамка за дължима грижа на много големите дружества, установени в ЕС и извън ЕС, във връзка с устойчивостта. В Регламента относно обезлесяването е предвидена секторна рамка в областта на обезлесяването по отношение на определени аспекти на надлежната проверка по отношение на определени продукти. Директивата относно ДГДУ и Регламентът на ЕС относно обезлесяването имат различно приложно поле: докато Регламентът на ЕС относно обезлесяването е свързан с предприятията, които пускат съответни продукти на пазара на ЕС или ги изнасят, Директивата относно ДГДУ се прилага за големите дружества, установени в ЕС и извън ЕС, чиито оборот и брой на служителите надхвърлят определен размер.

Когато специфичните правила за надлежна проверка съгласно Регламента относно обезлесяването са в противоречие с общите правила на Директивата относно ДГДУ, разпоредбите на Регламента на ЕС относно обезлесяването в качеството си на специални разпоредби (*lex specialis*) имат преимуществена сила пред общите правила на Директивата относно ДГДУ (*lex generalis*) в частта на противоречието, доколкото в тях се предвиждат по-широки или по-специфични задължения, с които се преследват същите цели. Това правило е уредено в член 1, параграф 3 от Директивата относно ДГДУ и е в съответствие с принципите на правото на ЕС за преимуществена сила на *lex specialis* пред *lex generalis* в такива случаи. Общите насоки за дължима грижа на дружествата съгласно Директивата относно ДГДУ ще бъдат публикувани до 26 юли 2027 г. Срокът за прилагане на Директивата относно ДГДУ е 26 юли 2029 г.

С Регламента за забрана на пазара на Съюза на продукти, произведени с принудителен труд ([13]), се забранява на икономическите оператори да пускат и предлагат на пазара на Съюза или да изнасят от пазара на Съюза продукти, произведени с принудителен труд. Тъй като този регламент е приложим за всички икономически оператори, той се прилага също така за икономическите оператори, попадащи в приложното поле на Регламента на ЕС относно обезлесяването. Въпреки че с Регламента за забрана на пазара на Съюза на продукти, произведени с принудителен труд, не се налагат задължения на икономическите оператори за надлежна проверка, процесите за надлежна проверка, изисквани съгласно друго законодателство на ЕС, като например Директивата относно ДГДУ или Регламента на ЕС относно обезлесяването, могат да спомогнат за установяване, предотвратяване, смекчаване, прекратяване на рисковете от принудителния труд или предприемане на коригиращи мерки във връзка с тези рискове в дейностите и веригите на доставките на икономическите оператори. За да улесни спазването на Регламента за забрана на пазара на Съюза на продукти, произведени с принудителен труд, Комисията ще издаде насоки за надлежна проверка с цел преодоляване на рисковете от принудителния труд във веригите на доставките.

5. **ИЗЯСНЯВАНЕ НА ПОНЯТИЕТО „СЛОЖНОСТ НА ВЕРИГАТА НА ДОСТАВКИ“**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 8 — Надлежна проверка; член 9 — Изисквания за предоставянето на информация; член 10 — Оценка на риска; член 11 — Ограничаване на риска

Критерият „сложност на съответната верига на доставки“ е изрично посочен като критерий за оценка на риска в член 10, параграф 2, буква и) от Регламента относно обезлесяването и следователно е от значение за оценката на риска и за частта от надлежната проверка, свързана с ограничаването на риска. Това е един от няколкото критерия за оценката на риска и за частта от надлежната проверка, свързана с ограничаването на риска, посочени в членове 10 и 11.

Обосновката за този критерий е, че проследяването на съответните продукти обратно до държавата на производство и до парцелите, където са произведени съответните стоки, може да бъде по-трудно, ако веригата на доставки е сложна, а това е фактор, който се свързва с по-голям риск от несъответствие. Несъответствието на имащите отношение информация и данни и проблемите при получаването на необходимата информация във всяка точка от веригата на доставки може да доведат до увеличаване на риска от навлизане на неотговарящи на изискванията стоки или продукти във веригата на доставки. Основното съображение е степента, в която е възможно да се проследят съответните стоки, открити в съответния продукт, до парцелите, където те са произведени.

Рискът от несъответствие ще се увеличи, ако сложността на веригата на доставки затруднява установяването на информацията, изисквана съгласно член 9, параграф 1 и член 10, параграф 2 от Регламента относно обезлесяването. Наличието на неидентифицирани стъпки във веригата на доставки или всяка друга констатация, показваща несъответствие, може да доведе до заключението, че рискът не е незначителен.

([12]) Директива (ЕС) 2024/1760 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 и на Регламент (ЕС) 2023/2859 (ОВ L, 2024/1760, 5.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj), изменена с Директива (ЕС) 2026/470 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2026 г. за изменение на директиви 2006/43/ЕО, 2013/34/ЕС, (ЕС) 2022/2464 и (ЕС) 2024/1760 по отношение на някои изисквания за отчитане на предприятията във връзка с устойчивостта и някои изисквания за дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта (ОВ L, 2026/470, 26.2.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj).

([13]) Регламент (ЕС) 2024/3015 за забрана на пазара на Съюза на продукти, произведени с принудителен труд (ОВ L, 2024/3015, 12.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj).

Сложността на веригата на доставките нараства с увеличаването на броя на преработвателите и посредниците между парцелите в държавата на производство и оператора. Сложността може също така да се увеличи, когато за производството на нов съответен продукт се използва повече от един съответен продукт, или ако съответните стоки се доставят от множество държави на производство. От друга страна надлежната проверка вероятно ще бъде по-проста при къси вериги на доставки, а късата верига на доставки може, особено в случай на опростена надлежна проверка съгласно член 13, да бъде един от факторите, които помагат да се докаже, че съществува незначителен риск от заобикаляне на Регламента.

За да оценят сложността на веригата на доставките, операторите може да използват следния (неизчерпателен) списък с въпроси за съответните продукти, които ще бъдат пуснати или предоставени на пазара на Съюза, или изнесени от него:

— Имало ли е няколко преработватели и/или стъпки във веригата на доставки, преди конкретен съответен продукт да бъде пуснат или предоставен на пазара на Съюза, или изнесен от него?

— Съответният продукт съдържа ли съответни стоки с произход от няколко парцела и/или държави на производство?

— Съответният продукт силно преработен продукт ли е (продукт, който сам по себе си може да съдържа множество други съответни продукти)?

— По отношение на дървения материал:

  — съответният продукт състои ли се от повече от един дървесен вид?

  — търгувани ли са дървеният материал и/или продуктите от дървен материал в повече от една държава?

  — някои съответни преработени продукти били ли са преработени или произведени в трети държави, преди да бъдат пуснати или предоставени на пазара на Съюза, или изнесени от него?

6. **ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 2, точка 40 — Определения, и член 3, буква б) — Забрана

Съгласно член 3 от Регламента относно обезлесяването съответните стоки и съответните продукти не се пускат или предоставят на пазара, нито се изнасят, освен ако не са изпълнени **всички** посочени по-долу условия:

а) да не са свързани с обезлесяване;

б) **да са произведени в съответствие с приложимото законодателство на държавата на производство**; и

в) да са включени в декларация за надлежна проверка или в опростена декларация.

Съответните продукти трябва да **изпълняват всичките три критерия поотделно и индивидуално**; в противен случай операторите трябва да се въздържат от пускането им на пазара или износа им.

а) **Приложимо законодателство на държавата на производство**

Основата за определяне дали съответна стока или съответен продукт е произведен в съответствие с приложимото законодателство на държавата на производство е законодателството на държавата, в която стоката или, в случай на продукт, стоката, съдържаща се в съответен продукт, е била отгледана, добита, получена от или отгледана на съответни парцели или, по отношение на едрия рогат добитък, в съответни обекти.

В Регламента относно обезлесяването се предвижда гъвкав подход, като се изброяват редица области на правото, без да се посочват конкретни закони, тъй като законите се различават в различните държави и могат да бъдат изменяни. Само приложимите правни актове, **отнасящи се до правния статут на района на производство**, обаче представляват приложимо законодателство съгласно член 2, точка 40 от Регламента относно обезлесяването. Това означава, че като цяло значимостта на законите за изискването за законосъобразност по член 3, буква б) от Регламента относно обезлесяването не се определя от факта, че те може да се прилагат като цяло по време на производствения процес на стоките, или да се прилагат към веригите на доставки на съответните продукти и съответните стоки, а от факта, че тези закони конкретно засягат или оказват влияние върху правния статут на района, в който са произведени стоките.

Освен това член 2, точка 40 от Регламента на ЕС относно обезлесяването трябва да се тълкува в светлината на целите на Регламента, посочени в член 1, параграф 1, букви а) и б), което означава, че законодателството е приложимо и ако съдържанието му може да бъде пряко свързано със спирането на обезлесяването и деградацията на горите в контекста на ангажимента на Съюза за справяне с изменението на климата и загубата на биологично разнообразие.

В член 2, точка 40, букви а) до з) се уточнява допълнително това приложимо законодателство. Следният списък съдържа някои конкретни примери, които са само с илюстративна цел и не могат да се считат за изчерпателни:

— *Правата на земеползване*, в това число закони за добива от земята и производството върху нея, или за управлението на земята; например:

  — законодателство относно прехвърлянето на земя, по-специално на земеделска земя или гори,

  — законодателство относно сделките за отдаване на земя под аренда.

— *Опазване на околната среда*. Връзка с целта за спиране на обезлесяването и деградацията на горите, с намаляването на емисиите на парникови газове или защитата на биологичното разнообразие съществува например в

  — законодателството за защитените територии,

  — законодателството в областта на опазването и възстановяването на природата,

  — законодателството в областта на защитата и опазването на дивата природа и биологичното разнообразие,

  — законодателството относно застрашените видове,

  — законодателството в областта на териториалното развитие.

— *Правилата, свързани с горите, включително с управлението на горите и опазването на биологичното разнообразие, когато са пряко свързани с добив на дървен материал,* например

  — законодателство в областта на защитата и опазването на горите и устойчивото управление на горите,

  — законодателство за борба с обезлесяването,

  — права на дърводобив в рамките на законно обявени граници.

— *Правата на трети страни*, в това число правата на ползване и владение, засегнати от производството на съответните стоки и продукти, и правата на коренното население и местните общности да използват земите според традициите; това може да включва например права на такса за земя или права на плодоползване.

— *Трудовите права* и *правата на човека, защитени съгласно международното право*, които се прилагат или за хората, присъстващи в района на производство на съответните стоки до степента, до която са от значение за Регламента относно обезлесяването с оглед на неговите цели, залегнали в член 1, параграф 1 от него, или за хората с права в района на производство на съответните стоки или продукти, включително правата на коренното население и местните общности, ако са приложими или са отразени в съответното национално законодателство; например права върху земя, територии и ресурси, права на собственост, права във връзка с договори, споразумения и други конструктивни договорености между коренното население и държавите.

— *Принципа на свободно, предварително и информирано съгласие, включително както е установен в Декларацията на ООН за правата на коренното население*. Допълнителни насоки относно прилагането на принципа на свободно, предварително и информирано съгласие могат да бъдат намерени например чрез Службата на Върховния комисар на ООН по правата на човека, където се отбелязва, че държавите трябва да провеждат консултации с цел да получат съгласие, преди да бъде предприето някое от следните действия:

  — осъществяване на проекти, които засягат правата на коренното население върху земя, територия и ресурси, включително добив и друго използване или експлоатация на ресурси,

  — преместване на коренното население от неговите земи или територии,

  — реституция или обезщетяване по друг подходящ начин, ако земите са били конфискувани, взети, окупирани или увредени без свободното, предварително и информирано съгласие на коренното население, което ги е притежавало.

— *Данъчните, антикорупционните, търговските и митническите разпоредби.*

— Приложими закони, отнасящи се до навлизането на съответните вериги на доставки на пазара на Съюза или напускането на пазара на Съюза от тези вериги, ако тези закони имат конкретна връзка с целите на Регламента, или, в случай на търговски и митнически закони, ако те засягат конкретно съответните сектори на селското стопанство или производството на дървен материал.

Комисията планира до декември 2026 г. да създаде хранилище на приложимото законодателство, което да даде възможност на държавите на производство да предоставят списък с приложимото законодателство съгласно член 2, параграф 40. Операторите могат да използват хранилището, за да изпълнят изискванията за предоставяне на информация съгласно член 9, параграф 1, буква з).

б) **Надлежна проверка по отношение на законосъобразността**

Операторите трябва да са наясно какво законодателство съществува във всяка от държавите, от които се снабдяват, по отношение на правния статут на района на производство. Приложимото законодателство може, наред с другото, да се състои от:

— национални и регионални закони, включително приложима подзаконова нормативна уредба, и

— международно право, в това число многостранни и двустранни договори и споразумения, както са приложени в националното право съответно чрез кодифициране и прилагане.

Съгласно член 9, параграф 1, буква з) от Регламента относно обезлесяването като част от задължението за надлежна проверка трябва да се събира информация, в това число документи и данни, която показва съответствие с приложимото законодателство в държавата на производство. В параграф 1, буква з) допълнително се уточнява, че тази информация трябва да бъде достатъчно категорична и проверима.

В този контекст естеството и обхватът на информацията, която трябва да се събира, зависят от конкретната верига на доставките, района на производство и държавата на производство. Както е посочено по-долу, операторите могат да използват широк набор от достоверни източници на информация, които, взети в тяхната съвкупност, позволяват да се направи разумно заключение, че съответните стоки са произведени в съответствие с приложимото законодателство на държавата на производство. В съответствие с член 9, параграф 2 при поискване операторите трябва да предоставят на компетентните органи информацията, документите и данните, събрани съгласно този член. За да се улесни прилагането, операторите следва да могат да обяснят наличието на определени документи и липсата на други.

Следва да се даде приоритет на събирането на задълбочени данни относно веригите на доставките, районите на производство и държавите на производство, когато първоначалният преглед на информацията на разположение на оператора сочи по-висок риск от несъответствие с член 3, буква б). От друга страна, по отношение на веригите на доставките, районите на производство и държавите на производство, при които първоначалният преглед на наличната информация сочи незначителен риск от несъответствие с член 3, буква б), от операторите не следва да се изисква да извършват събиране на задълбочени данни. Например от тях не следва да се изисква системно да събират всеобхватна правна документация за всеки отделен парцел, да получават специфични видове документи, като например отделни документи за поземлени права, или да изготвят изчерпателен списък на всички евентуално приложими закони, правни документи или данни.

Първоначалната информация, с която разполага операторът, може да включва публично достъпна информация, както и друга информация, свързана с района на производство или съответната верига на доставките, които са известни на оператора, преди да извърши надлежна проверка. На този етап операторът може по-специално да вземе предвид класификацията на риска на държавите съгласно член 29 от Регламента на ЕС относно обезлесяването, както и, когато е уместно, информация, публикувана от международни организации, като например показателите на Световната банка за управление в света, и публични доклади относно държавата или района на производство или относно съответните вериги на доставките, свързани с производството на съответните стоки.

Задължението за събиране на документи или друга информация зависи от различните регулаторни режими на държавите. Следователно задължението следва да се разбира като включващо, когато е приложимо:

— официални документи, издадени от органите на държавите, като например административни разрешения, например от официални регистри и платформи, създадени и управлявани от органите на държавите,

— документи, показващи договорни задължения, в това число договори и споразумения с коренното население или местните общности,

— допълнителна информация, публикувана от публични и частни схеми за сертифициране или други схеми, проверени от трети страни,

— съдебни решения,

— оценки на въздействието, планове за управление, доклади за екологичен одит.

Това включва информация, свързана с всяка договореност за предоставяне на право съответният район да се използва за целите на производството на съответната стока. Дали е необходимо право на собственост върху земя или друга документация във връзка с дадена договореност зависи от националното законодателство; ако съгласно националното законодателство не се изисква да се притежава право на собственост върху земя, за да се произвеждат и пускат на пазара селскостопански продукти, притежаването на такова право не се изисква и съгласно Регламента относно обезлесяването.

Следните допълнителни документи също могат да бъдат полезни:

— документи, показващи политиките и кодексите за поведение на дружествата,

— доброволна лична декларация на производителите на съответните стоки, в която производителят декларира, че продуктът е произведен в съответствие със законодателството на държавата на производство,

— споразумения за социална отговорност между частни участници и носители на права — трети страни,

— специални доклади относно претенции и конфликти във връзка с владение и права.

Информацията, в това число документите и данните, може да се събира на хартиен носител или в електронен вид.

Важно е да се отбележи, че информацията, в това число документите и данните, трябва да се събира съгласно член 9, параграф 1, буква з) от Регламента относно обезлесяването и за целите на оценката на риска (член 10 от Регламента) и не следва да се разглежда като независимо изискване, освен ако снабдяването с продукта не е изцяло от държави с нисък риск или части от тях. В случай на снабдяване изцяло от държави с нисък риск или части от тях съгласно член 13 от Регламента на ЕС относно обезлесяването операторите трябва да изпълняват следващите стъпки, в които се описва оценката на риска, само ако операторите получат или са осведомени за информация, която сочи риск от несъответствие или заобикаляне.

Съгласно член 10, параграф 1 от Регламента относно обезлесяването събраната информация трябва да се оценява като цяло, за да се осигурят проследимост и съответствие по цялата верига на доставки. Цялата информация трябва да бъде анализирана и проверена, което означава, че операторите трябва да могат да оценят съдържанието и надеждността на документите, които събират, и да разбират връзките между различната информация в различните документи. Обикновено операторът следва да провери като част от оценката:

— дали има съответствие между отделните документи, както и между документите и другата налична информация,

— какво точно доказва всеки документ,

— на коя система е основан документът (например контрол от органите, независим одит и т.н.),

— надеждността и валидността на всеки документ, в смисъл дали има вероятност той да е фалшифициран или издаден неправомерно.

Операторите следва да предприемат разумни мерки в зависимост от своята оценка на общото положение в държавата на производство, за да се уверят, че тези документи са истински. В това отношение операторът следва да вземе предвид и риска от корупция (напр. подкупи, тайни споразумения или измама). В различни източници е предоставена общодостъпна информация за равнището на корупция в дадена държава или поднационален регион, например в Индекса за възприятие на корупцията на „Прозрачност без граници“ или в други подобни признати международни индекси или имаща отношение информация ([14]).

В случаите, когато равнището на корупция се счита за високо, може да се подразбира, че документите не може да се считат за надеждни, и може да се наложи допълнителна проверка. При възникване на такива случаи е необходимо особено внимание при проверката на документите, тъй като може да има основание за съмнение в тяхната достоверност.

Освен да разчитат на признати международни индекси, операторите биха могли да проверяват списъци с условия и уязвимости, в това число предишни доказателства за корупционни практики, които сочат по-голям риск — и следователно налагат по-голяма степен на контрол. Сред примерите за такива допълнителни доказателства може да са схеми, проверени от трети страни (вижте раздел 10 от настоящите насоки), независими или самостоятелно проведени одити или използване на технологии/криминалистични методи за проследяване на съответните продукти, които могат да помогнат за разкриване на признаци за корупция или противоправно поведение.

([14]) За използването на такива индекси вж. също глава 4 от Известие на Комисията от 12.2.2016 г., C(2016) 755 final (Документ с насоки по отношение на Регламента относно дървения материал).

Извършването на надлежна проверка от страна на операторите, както и дейностите по прилагане на законодателството от страна на компетентните органи могат да бъдат подпомогнати от анализи на данни и основани на ИИ инструменти с цел определяне на приоритетите, проверка на съгласуваността на документите и откриване на евентуалните аномалии. Въпреки това операторите и компетентните органи носят крайната отговорност за спазването на изискванията, независимо от използването на такива цифрови инструменти.

7. **ПРОДУКТОВ ОБХВАТ**

а) **Изясняване — Опаковки и опаковъчни материали**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 2 Определения; приложение I към Регламента относно обезлесяването

В приложение I към Регламента относно обезлесяването се съдържа списъкът на съответните стоки и съответните продукти, класифицирани в Комбинираната номенклатура, посочена в приложение I към Регламент (ЕИО) № 2658/87 на Съвета ([15]).

Код по ХС 4819 обхваща: *„Кутии, торби, пликове, кесии и други опаковки, от хартия, картон, целулозна вата или платна от целулозни влакна; картонени изделия за канцеларски цели, за магазини или подобни“.*

— Ако някои от горните изделия се пускат на пазара или се изнасят като самостоятелни продукти, а не като опаковка за друг продукт, те *попадат* в обхвата на Регламента и следователно се прилагат задълженията, посочени в Регламента на ЕС относно обезлесяването.

— Ако опаковъчен материал или други опаковки, класифицирани в код по ХС 4819, се използват за „подпора или с цел защита или пренос“ на друг продукт, те *не* попадат в обхвата на Регламента.

Код по ХС 4415 обхваща: *Каси, касетки, щайги, барабани и подобни амбалажи от дървен материал; дървени барабани за кабели; обикновени палети, бокс палети и други товароносители от дърво; дървени подпори за палети“.*

— Ако някои от горните изделия се пускат на пазара или се изнасят като самостоятелни продукти, те *попадат* в обхвата на Регламента и следователно се прилагат задълженията, посочени в Регламента относно обезлесяването.

— Изделията под код 4415, използвани *изключително* като опаковъчен материал или опаковки за подпора или с цел защита или пренос на друг продукт, пуснат на пазара, *не* попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването.

Същите съображения по отношение на опаковъчните материали са приложими и за кодове по ХС 4401, 4405 и 4416.

В рамките на тези категории се прави допълнително разграничение между опаковъчни материали и опаковки за „еднократна употреба“, от една страна, и опаковъчни материали и опаковки, очевидно подходящи за многократна употреба, от друга страна:

— Опаковъчни материали и опаковки за еднократна употреба, които се използват изключително за подпора или с цел защита или пренос на друг продукт, който се предлага на пазара или се изнася, и се представят заедно с този продукт, не попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването, когато се използват за тази цел.

— Опаковъчни материали и опаковки, които очевидно са подходящи за многократна употреба и се използват изключително за подпора или с цел защита или пренос на друг продукт, който се предлага на пазара или се изнася, и се представят заедно с този продукт, не попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването от момента на използването им за тази цел и по-нататък. Например палетите не попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването, ако бъдат предлагани отново на пазара или изнесени, след като са били използвани за подпора или с цел защита или пренос на друг продукт.

([15]) Регламент (ЕИО) № 2658/87 на Съвета от 23 юли 1987 г. относно тарифната и статистическа номенклатура и Общата митническа тарифа (ОВ L 256, 7.9.1987 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj).

Необходимо е да се направи допълнително разграничение между опаковките, за които се счита, че придават на продукта неговия „съществен характер“, и опаковките, специално пригодени и предназначени за конкретен продукт, които обаче не са неделима част от самия продукт. В Общо правило 5 за тълкуване на Комбинираната номенклатура ([16]) по Регламент (ЕИО) № 2658/87 се разясняват тези различия, като по-долу са дадени примери. Контейнерите със „съществен характер“ получават собствен код по ХС и се класират независимо от продукта, който съдържат, и попадат в обхвата на Регламента, докато контейнерите, специално оформени или пригодени да съдържат специфични изделия, получават кода по ХС на продукта, който съдържат, ако тези контейнери са подходящи за продължителна употреба, представят са заедно с изделията, за които са предназначени, и когато са от вид, обичайно продаван с тях, не попадат в обхвата на Регламента (общо правило 5а). Обикновените опаковки, като опаковъчни материали и опаковъчни контейнери ([7]), представяни заедно със стоките в тях, се класират със стоките, ако са от вид, обичайно използван за опаковане на такива стоки, което означава, че те не попадат в обхвата на Регламента (общо правило 5б). Хартията или другите материали за опаковане следва да се считат за неразделна част от продукта, ако имат за цел да неговата защита, пренос или транспорт.

Тези допълнителни разграничения обаче по всяка вероятност се отнасят само за една малка част от стоките, които попадат в обхвата на Регламента.

В обобщение, Регламентът се прилага по отношение на следните:

— опаковъчни материали или опаковки, пуснати или предоставени на пазара или изнесени като самостоятелни продукти;

— опаковки, които придават на продукта неговия съществен характер.

Регламентът не се прилага по отношение на следните:

— опаковъчни материали и опаковки за еднократна употреба, които се представят заедно със стоките и се използват изключително за подпора или с цел защита или пренос на друг продукт;

— опаковъчни материали и опаковки, които очевидно са подходящи за многократна употреба, които се представят заедно със стоките и се използват изключително за подпора или с цел защита или пренос на друг продукт, от момента на използването им за тази цел и по-нататък.

б) **Изясняване — Отпадъци и оползотворени и рециклирани продукти**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — съображение 40; приложение I към Регламента относно обезлесяването; Директива 2008/98/ЕО — член 3, параграф 1

Операторите, операторите надолу по веригата и търговците могат да боравят по време на своите икономически дейности с използвани продукти, които са приключили жизнения си цикъл и трябва иначе да бъдат изхвърлени като отпадъци. Отпадък означава вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи (Директива 2008/98/ЕО, член 3, параграф 1). Такива продукти са изключени от приложното поле на Регламента относно обезлесяването. Това означава, че такива оператори, оператори надолу по веригата и търговци са освободени от задълженията по Регламента на ЕС относно обезлесяването в тези случаи.

Това освобождаване се прилага за стоки, които са произведени изцяло от материал, който е приключил жизнения си цикъл и трябва иначе да бъде изхвърлен като отпадък (напр. дървен материал, извлечен от демонтирани сгради, или стоки, произведени от остатъци от кафе).

Това изключение **не се прилага** за странични продукти от производствен процес, в който се използва материал, който не е отпадък в смисъл на вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи.

Следващите въпроси и отговори разясняват практически случаи на употреба:

Въпрос 1: Дървесните трески и дървесните стърготини, получени като страничен продукт в дъскорезници, попадат ли в обхвата на Регламента?

Да, те попадат в обхвата на код по ХС 4401, по отношение на който Регламентът относно обезлесяването се прилага. Това е така, защото дървесните трески и дървените стърготини може да се използват като дърва за горене и следователно не са приключили жизнения си цикъл. Изключение биха били дървесните трески/стърготини, използвани изключително като опаковъчен материал за подпора или с цел защита или пренос на друг продукт.

([16]) Обяснителни бележки към комбинираната номенклатура на Европейския съюз (ОВ C 119, 29.3.2019 г., стр. 1).

Въпрос 2: Мебели, изработени от дървен материал, извлечен за оползотворяване при разрушаването на жилищни сгради, попадат ли в обхвата на Регламента?

Не, ако тези продукти са произведени изцяло от материал, който е приключил жизнения си цикъл и трябва иначе да бъде изхвърлен като отпадък, те не са попадат в обхвата на Регламента. Ако продуктите обаче съдържат каквото и да е количество нерециклиран материал, тази част ще попада в обхвата на Регламента.

Въпрос 3: Продуктите, произведени от рециклиран или оползотворен материал, попадат ли в обхвата на Регламента?

Не, ако съответните продукти са произведени изцяло от рециклиран материал, те не попадат в обхвата на Регламента относно обезлесяването. Ако обаче съответните продукти съдържат каквото и да е количество нерециклиран или неотползотворен материал, това количество ще бъде предмет на Регламента, като например първичната целулоза, използвана в производството на хартия, и дървения материал, използван за ремонта на палети.

Въпрос 4: Горивните гранули, произведени от празни палмови плодови чепки или от черупките на палмистовите ядки попадат ли в обхвата на Регламента?

Да, доколкото празните палмови плодови чепки и черупките на палмистовите ядки, дори под формата на гранули, се класират като твърди остатъчни странични продукти от процеса на извличане на палмово масло, горивните гранули, произведени от тях, са обхванати под код по ХС 2306 60 в приложение I към Регламента относно обезлесяването. Горивните гранули не са предмет на Регламента, ако са произведени изцяло от материали, класифицирани като отпадъци.

Въпрос 5: Използваната утайка от кафе, използвана в тоалетни принадлежности или торове, попада ли в обхвата на Регламента?

Не, ако утайката е отпадък от кафене например и трябва иначе да бъде изхвърлена.

Въпрос 6: Попадат ли в приложното поле на регламента корпусите или каркасите на регенерирани гуми?

Употребяваните корпуси или каркаси на гуми, обикновено използвани за регенериране на гуми, не попадат в обхвата на регламента, докато регенерираните гуми попадат в обхвата само по отношение на новия протектор от каучук върху каркасите и обвивките.

Въпрос 7: Съответните продукти попадат ли в обхвата на Регламента относно обезлесяването, в случай че са произведени от несъответни стоки?

Регламентът не се прилага за продукти, които са произведени от несъответни стоки, дори ако тези продукти попадат в същата Комбинирана номенклатура като съответните продукти, произведени от съответни стоки. Регламентът се прилага само за съответни продукти, произведени от съответни стоки.

Примери за това са:

i) едър рогат добитък от рода *Bos* и неговите подродове: *Bos, Bibos, Novibos и Poephagus* от подпозиции по ХС 0102 21 и 0102 29 попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването, докато *биволи (род Syncerus)* или *бизони (род Bison),* или други живи животни от рода на едрия рогат добитък не попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването;

ii) палмовото масло от видовете маслодайна палма от рода *Elaeis* spp. (включително *Elaeis guineensis*) попада в обхвата на Регламента относно обезлесяването, но маслото от бабасу от рода *Attalea spp. (включително Attalea speciosa)* и други растителни масла от други видове палми не попадат в обхвата на Регламента относно обезлесяването;

iii) каучукът от *Hevea brasiliensis* попада в обхвата на Регламента относно обезлесяването, но балата, гутаперча, гуаюла, чикъл и аналогични естествени гуми, произведени от други видове, не попадат в обхвата на Регламента, както не попадат и продуктите от синтетичен каучук;

iv) продуктите от дървесина попадат в обхвата, но продуктите, произведени от ратан, бамбук и други материали с дървесен характер, не попадат в обхвата на Регламента на ЕС относно обезлесяването.

8. **РЕДОВНО ПОДДЪРЖАНЕ НА СИСТЕМА ЗА НАДЛЕЖНА ПРОВЕРКА**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 12 — Създаване и поддръжка на системи за надлежна проверка, докладване и водене на регистри

За да извършват надлежна проверка в съответствие с член 8, операторите, включително микро или малките първични оператори, трябва да създадат и актуализират рамка от процедури и мерки за документиране, анализиране, проверка и докладване („система за надлежна проверка“). Целта на надлежната проверка съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването е да се постигне необходимият резултат чрез доказване на последователност на процесите в стопанските операции. Важно е в съответствие с член 12, параграф 2 операторът да **подлага на преглед своята система за надлежна проверка най-малко веднъж годишно**, за да се гарантира, че отговорните лица спазват процедурите, приложими спрямо тях, въведените процеси са ефективни и се постига необходимият резултат. Операторите следва също така да актуализират системата за надлежна проверка, ако по време на прегледа или на друг етап узнаят за нови тенденции, които може да дадат отражение върху целите на системата за надлежна проверка, например върху ефективността и изчерпателността на етапите или процедурите в рамките на системата. Всички актуализации на системата за надлежна проверка трябва да се регистрират, а регистрите трябва да се съхраняват в продължение на 5 години.

Прегледът може да се извърши от лице в организацията на оператора (което следва да е независимо от лицата, които извършват процедурите), или от външен орган. В рамките на прегледа следва да бъдат установени всички слабости и неуспехи, а ръководството на оператора следва да определи крайни срокове за справяне с тях.

В случай на система за надлежна проверка по отношение на съответен продукт, при прегледа следва да се провери например дали съществуват документирани процедури:

— за събиране и регистриране на информацията, данните и документите, необходими за доказване на съответствие.

— за оценка на риска съответният продукт или който и да е компонент на съответния продукт да съдържа съответни продукти или съответни стоки, които са свързани с обезлесяване или не са произведени в съответствие със приложимото законодателство на държавата на производство.

— описващи предлаганите действия, които трябва да се предприемат в зависимост от нивото на риск.

При прегледа следва да се провери също така дали лицата, отговорни за отделните етапи от процедурите, разбират и прилагат всеки етап, и дали се извършват подходящи проверки, за да се гарантира, че процедурите са ефективни на практика (т.е. че с тях се установяват и съответно изключват съответни продукти, при които рискът от несъответствие не е незначителен). Добрата практика предполага документиране на следваните стъпки и резултатите от прегледа, за да се докаже извършването му.

9. **СЪСТАВНИ ПРОДУКТИ**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 4 —Задължения на операторите; член 9 — Изисквания за предоставянето на информация; член 33 — Информационна система

Операторите, операторите надолу по веригата и търговците могат да търгуват със съответни продукти, изброени в приложение I към Регламента на ЕС относно обезлесяването, които съдържат или са произведени частично от други съответни продукти или съответни стоки. На практика те понякога се наричат „съставни продукти“, въпреки че това не е правен термин, използван в Регламента относно обезлесяването.

В Регламента относно обезлесяването са определени правила, за да се гарантира, че съответните стоки и съответните продукти, които съответните продукти съдържат или от които са произведени съответните продукти, се установяват правилно в хода на надлежната проверка, извършвана от оператора съгласно член 8. Това е необходимо, за да се гарантира че всички съответни продукти са в съответствие с Регламента.

Операторите трябва да изпълнят изискванията за предоставяне на информация, изброени в член 9, като част от извършваната от тях надлежна проверка по отношение на съответните продукти, които пускат на пазара или изнасят от него. В някои случаи може да е сложно да се установят видовете, произходът и географските местоположения на съответните стоки, които съответните продукти съдържат, особено за възстановени продукти (като хартия, плочи от дървесни влакна и плочи от дървесни частици) или за силно преработени продукти (като хранителни продукти, съдържащи какао), но тази информация се изисква, за да бъдат продуктите пуснати на пазара или изнесени. За допълнителна информация вж. инфографиките на веригата на доставките съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването.

Освен това, когато пуска на пазара на Съюза или изнася съответни продукти, ако те съдържат или са произведени от други съответни продукти (както са изброени в приложение I към Регламента относно обезлесяването), които не са преминали надлежна проверка, операторът трябва да извърши надлежна проверка по отношение на тези части от съответния продукт.

Съставните продукти могат да съдържат множество съответни продукти, които принадлежат към различни стоки. Например шоколадов десерт [ХС 1806] може да включва производни продукти от какао (какао на прах [ХС 1805] и какаово масло [ХС 1804]) и палмово масло (палмово масло [ХС 1511]). В такива случаи от оператора, който пуска продукта на пазара на ЕС или го изнася от него, се изисква да извърши надлежна проверка само на съответните продукти, изброени в стоката, която се счита за съответна в приложение I към Регламента относно обезлесяването. Например за шоколадови блокчета [ХС 1806] свързаната съответна стока е какао. Това означава, че задължението за надлежна проверка и изискванията за предоставяне на информация обхващат само съответните продукти, изброени в дясната колона на приложение I за съответната стока, която шоколадовият десерт съдържа или с използването на която е бил произведен, като в случая това е какао на прах и какаово масло под стоката какао.

Изисквания за предоставяне на информация

Като част от извършваната от тях надлежна проверка съгласно член 8, когато описват съответните си продукти в съответствие с изискванията за предоставяне на информация съгласно член 9, операторите трябва да включат съответните стоки или съответните продукти, които се съдържат в съответните им продукти или които са използвани за производството им.

Това означава, че операторите трябва да събират информация за наличието на съответни стоки в съответните продукти, които пускат на пазара или изнасят. Тази информация включва географско местоположение на парцелите или, когато е приложимо в случай на микро или малки първични оператори, пощенски адрес, съответстващ на географското местоположение на съответните парцели или животновъден обект, където са произведени съответните стоки, които съдържа съответният продукт или които са използвани при производството му, заедно с допълнителната информация, посочена в член 9, параграф 1. Съгласно член 9, за да изпълнят изискванията за предоставяне на информация за географското местоположение по отношение на съответните си продукти, операторите включват:

— географско местоположение (или, когато е приложимо в случай на микро или малки първични оператори, пощенски адрес) на всички парцели, където са произведени съответните стоки, които съдържа съответният продукт или които са използвани при производството му; *както и*

— датата или периода на производство.

Когато съответен продукт съдържа или е бил произведен от съответна стока, произведена в различни парцели, трябва да се предостави географското местоположение или, когато е приложимо в случай на микро или малки първични оператори, пощенският адрес на всички различни парцели. По отношение на съответните продукти, които се състоят от или са били произведени от едър рогат добитък, съгласно член 2, точка 29 изискването за предоставяне на географско местоположение или, когато е приложимо в случай на микро или малки първични оператори, пощенски адрес се отнася до всички помещения или структури, свързани с отглеждането на едрия рогат добитък, включително мястото на раждане и, когато е приложимо, стопанствата, където добитъкът се държи — в случай на отглеждане на открито, всяка среда или място, където добитъкът се държи временно или постоянно — до момента на клането.

Ако в някой от парцелите, които са идентифицирани за някой от съответните продукти в рамките на съответен продукт, който е „съставен продукт“, е налице обезлесяване или деградация на горите, този продукт не може да бъде пуснат или предоставен на пазара, нито да бъде изнесен (член 9, параграф 1, буква г).

Освен това член 9 съдържа изискване да се посочат общоприетото наименование и пълното научно наименование на всички биологични видове, когато става въпрос за съответни продукти, които съдържат или са били произведени с използването на дървен материал. Тази разпоредба се отнася до всички съответни продукти, включени за стоката дървесина в приложение I. В някои случаи може да е сложно да се установят всички видове във всеки съответен компонент на силно преработени съставни продукти, като плочи от дървесни частици или хартия. Ако обаче например дървесните видове, използвани при производството на изделието, варират, операторът ще трябва да предостави списък на всички дървесни видове, които може да са били използвани за производството на съответното изделие. Биологичните видове следва да бъдат изброени в съответствие с международно приета номенклатура на дърветните материали (напр. DIN EN 13556 от 1 октомври 2003 г. относно „Номенклатура на дърветните материали, използвани в Европа“).

10. **РОЛЯТА НА СХЕМИТЕ ЗА СЕРТИФИЦИРАНЕ И НА СХЕМИТЕ, ПРОВЕРЕНИ ОТ ТРЕТИ СТРАНИ, В ОЦЕНКАТА НА РИСКА И ОГРАНИЧАВАНЕТО НА РИСКА**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — съображение 52; член 10, параграф 2, буква н) — Оценка на риска

Схемите за сертифициране и схемите, проверени от трети страни, често се използват, за да бъдат удовлетворени специфични изисквания на клиентите по отношение на съответните стоки и съответните продукти. Това може да включва стандарт, в който са описани практиките, които трябва да се прилагат по време на производството на сертифицираните стоки, и който съдържа принципи, критерии и показатели; изисквания за проверка на съответствието със стандарта и предоставяне на сертификати; и отделно сертифициране на база на система за проследяване по веригата на доставки, за да се предостави увереност по веригата на доставки, че даден продукт съдържа само (или в някои случаи определен процент) сертифициран или проверен от трета страна материал от установени и сертифицирани или проверени от трета страна производители.

В Регламента относно обезлесяването се признава, че схемите за сертифициране и другите схеми, проверени от трети страни, може да предоставят полезна информация относно спазването на Регламента при оценката на риска в допълнение към член 10 като подкрепящо доказателство, че продуктите са законосъобразни и не са свързани с обезлесяване. Условието е тази информация да отговаря на съответните изисквания, предвидени в член 9, както е посочено в член 10, параграф 2, буква н).

Схемите за сертифициране и другите схеми, проверени от трети страни, се управляват от организация, която не е участник в производството или във веригата за доставки на съответната стока. Освен това някои от тези схеми често се използват, за да се провери дали се спазват определени стандарти или правила, но не е задължително да се стигне до сертифициране на самия продукт.

Настоящите насоки са насочени предимно към заинтересованите страни, които обмислят да използват схеми за сертифициране или схеми, проверени от трети страни, като се има предвид тяхната потенциална добавена стойност при предоставянето на допълнителна информация, като например координати за географско местоположение, и подпомагането на оценката на риска, извършвана от операторите като част от надлежната проверка по отношение на това дали съответните продукти са законосъобразни и не са свързани с обезлесяване. Регламентът относно обезлесяването не задължава: 1) операторите да използват такива схеми, 2) производителите да се присъединят към тях, нито 3) държавите производители да създават такива схеми. Използването на схеми, проверени от трети страни, не е законово изискване, а доброволно решение на оператора. Ако операторите решат да използват тези схеми, настоящите насоки имат за цел да им помогнат да оценят степента, до която тези схеми могат да помогнат за изпълняването на изискванията на Регламента относно обезлесяването.

Схемите за сертифициране и схемите, проверени от трети страни, могат да играят важна роля в насърчаването на устойчиви практики в областта на селското и горското стопанство и на отговорно снабдяване, като насърчават прозрачността по веригата на доставки и улесняват съответствието. Необходимо е да се отбележи, че схемите за самосертифициране, при които няма процедури за удостоверяване от трети страни, са извън обхвата на настоящите насоки и по дефиниция са по-несигурни поради липсата на независимост и безпристрастност.

Настоящите насоки са от значение и за националните компетентни органи, тъй като в него се подчертава, че въпреки че такива схеми могат да се използват в процедурата за оценка на риска съгласно член 10, те не могат да заместят отговорността на оператора по отношение на надлежната проверка съгласно член 8. Това означава, че използването на такива схеми не означава „зелена светлина“, тъй като от оператора все още се изисква да извършва надлежна проверка и той носи отговорност, ако не спазва изискванията за надлежна проверка съгласно Регламента относно обезлесяването.

Съществува голямо разнообразие от схеми по отношение на техния обхват, цели, структура и методи на работа. Едно важно разграничение е: 1) това дали в тях се разчита или не на атестационна процедура от трета страна, като по този начин те се групират в схеми за сертифициране и схеми, проверени от трети страни, от една страна, и 2) схеми за самосертифициране, от друга. Последните не попадат в обхвата на настоящия документ с насоки и по дефиниция са по-несигурни поради липсата на независимост и безпристрастност.

а) **Ролята на схемите за сертифициране и схемите, проверени от трети страни**

Когато преценява дали да използва информацията, предоставена от схема за сертифициране или схема, проверена от трета страна, в процедурата за оценка на риска съгласно член 10 като подкрепящо доказателство, че продуктът е законосъобразен и не е свързан с обезлесяване, операторът следва като първа стъпка да определи дали стандартите на схемата са в съответствие със съответните разпоредби на Регламента относно обезлесяването. В това отношение следва да се отбележи, че операторите може също така да използват схеми, проверени от трети страни, или схеми за сертифициране във връзка със съответствието само с определени изисквания на Регламента.

В повечето случаи схемите за сертифициране и схемите, проверени от трети страни, изискват действащите като трета страна организации да бъдат в състояние да докажат, че са квалифицирани да правят оценки, чрез процес на акредитация, който определя стандарти за уменията на одиторите и системите, към които сертифициращите организации трябва да се придържат. Върху сертифицираните или проверените продукти обикновено се поставя етикет с наименованието и вида на организацията за сертифициране или проверка, както и изискванията за процеса на одит. Схемата може също така да изисква партньорите да включват тази информация в официалните документи, придружаващи пратката. Тези организации обикновено са в състояние да предоставят информация относно обхвата на сертифицирането и начина, по който то се прилага в държавата на производство на съответния продукт, включително подробности като естеството и честотата на одиторските проверки на място.

Оценка на схемите за сертифициране и схемите, проверени от трети страни, може да се направи според три основни елемента: 1) „съответните стандарти“, т.е. оперативните изисквания, обхвата, процедурите, политиките по отношение на дружествата, които се придържат към тези схеми, 2) „прилагането от страна на схемите“, т.е. степента, до която се прилагат стандартите, включително чрез внедряване на необходимите мерки за осигуряване на съответствие, също и чрез одити, и 3) „особеностите на управлението“/оценка на достоверността на схемите като прозрачност, процеси на осигуряване на увереност, надзор и т.н. Операторът следва редовно да извършва преоценка на тази информация, особено във връзка с изискванията на Регламента на ЕС относно обезлесяването.

По отношение на изискванията на Регламента на ЕС относно обезлесяването, доколкото това е от значение за информацията, предоставена от схемата за сертифициране или схемата, проверена от трета страна, операторите следва да проучат внимателно следните аспекти на схемите за сертифициране или схемите, проверени от трети страни, във връзка със „съответните стандарти“ от точка 1):

— валидността, автентичността и относимостта на обхвата на сертифицирането или проверката от трета страна (например дали обхваща съответните стоки и съответните продукти, регулирани съгласно Регламента на ЕС относно обезлесяването),

— включването и спазването на съответните правни изисквания, като привеждане в съответствие с определението за обезлесяване и крайната дата 31 декември 2020 г., определени в членове 2 и 3 от Регламента на ЕС относно обезлесяването,

— оценката на риска от несъответствие на съответния продукт по отношение на изискванията той да е законосъобразен и да не е свързан с обезлесяване,

— проследимостта на съответните продукти обратно до парцела, включително чрез географско местоположение,

— възможността за смесване на материал с известен произход и материал с неизвестен произход в рамките на модела на веригата на контролиране (което не е приемливо съгласно Регламента относно обезлесяването) ([17]). Съответен продукт със сертификат за проследяване може също така да съдържа комбинация от сертифицирани и несертифицирани материали от различни източници, за които трябва да се получи информация дали са извършени проверки по отношение на несертифицираната част и дали тези проверки предоставят адекватни доказателства за съответствие с изискванията на Регламента относно обезлесяването. Следователно процедурата за надлежна проверка трябва да бъде извършена по отношение на съответния продукт в неговата цялост,

— възможността за използване на баланс на масата, когато отговарящи на изискванията продукти се смесват с продукти с неизвестен произход (което не е приемливо съгласно Регламента относно обезлесяването) ([18]),

— способността на схемата да предоставя необходимата информация, придружена от доказателства, които са „достатъчно категорични и проверими“, както е предвидено в член 9.

Второ, във връзка с точка 2) „прилагане от страна на схемите“ операторите следва да вземат предвид:

— достъпността на информацията относно управлението на схемата, взаимодействието на заинтересованите страни със схемата и резюметата на одитите,

([17]) В някои схеми се допуска сертифициране, когато определен процент от съответния продукт, обикновено посочен на етикета, отговаря на пълния стандарт за сертифициране. В такива случаи е важно операторът да получи информация дали са извършени проверки по отношение на несертифицираната част и дали те предоставят достатъчни доказателства за съответствие и на несертифицираната част с елементите „географско местоположение“ и „несвързаност с обезлесяването“.

([18]) В някои схеми се допуска сертифициране, когато се използва верига на контролиране на баланса на масата. Такива смесени продукти обаче не са в съответствие с Регламента относно обезлесяването. Само продукти, които са в пълно съответствие с елементите, споменати по-горе, са разрешени съгласно Регламента относно обезлесяването, с изключение на смесени продуктите на базата на използване на определени проценти или на верига на контролиране на баланса на масата.

— безплатната и публично достъпна база данни за притежателите на сертификати, обхвата на покритие и валидността на сертификатите, и датата на спиране или прекратяване на статута на сертифициране и свързаните с това одиторски доклади,

— прозрачните периодични, произволни и независими проверки (включително чрез одити) на съответствието на схемата за сертифициране или схемата, проверена от трета страна, със собствените ѝ стандарти, правила и процедури,

— контрола на количеството и произхода на сертифицираните материали по веригата на доставки, включително например използване на анатомичен, химичен или ДНК анализ за проверка на информацията за проследимостта на продукта или веригата на доставки,

— ефективните механизми за контрол за проверка на обемите във веригите на доставки ([19]),

— използването на подобни печати/твърдения, отнасящи се до различни видове схеми,

— съществуващите обосновани доклади за възможни недостатъци или проблеми на съответната схема за сертифициране или схема, проверена от трета страна, в държавите, от които произхождат съответните стоки или продукти,

— съществуващите обосновани доклади относно даден производител или търговец, използващ съответната схема за сертифициране или схема, проверена от трета страна.

Във връзка с точка 3) „относно управлението на схемите“ операторите следва да вземат предвид следните елементи:

— потенциалните конфликти на интереси,

— степента на контрола по отношение на измамите и корупцията и констатациите от него,

— съответствието на схемата за сертифициране или схемата, проверена от трета страна, с международните или европейските стандарти (напр. съответните ръководства по ISO),

— последиците и санкционирането в случай на нарушения, както и коригиращите действия, също и по отношение на спирането на сертифицирането, докато се изпълняват коригиращите мерки, като се вземе предвид скоростта на процедурата за отмяна на спирането и възстановяване на разрешението за издаване на сертификат за продукти,

— включването на разпоредби за взаимодействие със заинтересованите страни, с които също така се допуска и насърчава участието на дребни земеделски стопани (ако е приложимо) в схемата,

— информацията за независимостта на организациите — трети страни, които предоставят съответните услуги за сертифициране или проверка като акредитирани организации. На уверенията или декларациите от страна на схемата, одиторите, свързани със схемата, или одиторите — трети страни, ангажирани от схемата да изпълняват нейните процедури за осигуряване на увереност, не следва да се разчита изолирано, нито тези уверения и декларации да се приемат за убедителни. Следва да се вземат предвид становищата на други съответни заинтересовани страни, в това число участници в схемата, синдикални организации, сдружения на работници и дребни земеделски стопани, гражданското общество и неправителствени организации, както и организации — трети страни, извършващи одити и предоставящи увереност, ако е логично да се очаква, че такива становища са налични.

б) **Контекст**

Схемите за сертифициране и схемите, проверени от трети страни, са публични или частни в зависимост от модела си на управление, т.е. дали се управляват от правителството или не. Те могат да бъдат задължителни или доброволни в зависимост от това дали са правно обвързващи. Частните схеми се използват доброволно от оператора, докато публичните често са (макар и не непременно) задължителни и са създадени от държавите, от които се снабдяват продуктите. Целта както на публичните, така и на частните схеми за сертифициране и схеми, проверени от трети страни, е да дадат признание за добрите екологични стандарти чрез сертифициране и поради това много от тях имат важен принос за повишаване на устойчивостта на селскостопанското производство в световен мащаб.

([19]) Сертифицирането на база верига на контролиране може да бъде използвано като доказателство, че във веригата на доставки няма неизвестна или непозволена стока. С това сертифициране обикновено се цели да се гарантира, че в „критичните контролни точки“ на веригата на доставки е позволено въвеждането само на разрешени стоки и продукти, и даден продукт може да бъде проследен до предишния надзорен орган (който трябва също така да има сертифициране на база верига на контролиране), а не до мястото на произход. Продукт, сертифициран на база верига на контролиране, може да съдържа комбинация от сертифициран и друг разрешен материал от различни източници. Когато използва сертифициране на база верига на контролиране, операторът следва да гарантира, че всички материали отговарят на изискванията на Регламента относно обезлесяването и че контролът е достатъчен, за да се изключат неотговарящи на изискванията материали.

Независимо от това при оценката на въздействието, предшестваща Регламента относно обезлесяването, като бяха използвани други проучвания от значение, бяха установени и редица опасения по отношение на такива схеми, включително поради факта, че те имат различна степен на прозрачност и различни правила, процедури и системи за осигуряване на качеството, както и различни правила, процедури и системи, свързани с наблюдението, разкриването и прилагането. През годините на тяхното функциониране са повдигани и опасения относно ефективността и почтеността на системите на веригите на контролиране и във връзка с тяхната уязвимост към измами. Освен това липсата на независими одити е слабост на някои частни схеми. В специално проучване относно схемите за сертифициране и проверка в сектора на горите и по отношение на изделията от дървен материал, поръчано от Комисията, бяха направени подобни констатации, като бяха посочени липсата на прозрачност и рискът от частична или дори подвеждаща информация ([20]).

В задължителните публични схеми за проверка, съдържащи задължителни мерки, могат да са включени високи стандарти както по отношение на покритието, така и по отношение на прилагането. От ключово значение е те да обхващат всички икономически оператори в дадена държава (като се включват както пускането на пазара, така и износът), за да се избегнат вратички и изтичане, които могат да бъдат причинени от наличието на икономически оператори, които не са обхванати от схемата. Те могат също така да осигурят по-добра интеграция на дребните земеделски стопани, като предоставят необходимата подкрепа за преодоляване на проблема с разходите, често възприемани като значителни, тъй като икономиите от мащаба поставят МСП в неизгодно положение в сравнение с по-големите оператори при постигането на сертифициране.

По отношение на надеждността както на частните, така и на публичните схеми, и на това доколко те са подходящи, всички приложими елементи на техните стандарти следва да бъдат в съответствие с (или на същото, или на по-високо ниво от) Регламента относно обезлесяването, по-специално по отношение на определението на понятието „несвързан с обезлесяване“, изискванията за географско местоположение и прозрачността и законосъобразността на производството.

В този контекст е важно да се отбележи, че не във всички схеми са включени стандарти и оценки, свързани със законосъобразността на производството на съответната стока, и следователно може да е уместно да се провери какви изисквания за законосъобразност са обхванати от схемите по отношение както на обхванатите от тях закони, така и на критериите или показателите, на които се разчита за оценка на съответствието. Например схемите може да се различават в определенията за това какво трябва да се счита за приложимо „законодателство“ или „законосъобразно“ в държавата на производство, или по показателите, които трябва да се вземат предвид при оценката на рисковете от незаконосъобразност.

Вътрешните решения и управлението, в това число прякото участие на участниците във веригата на доставки, които искат да получат и притежават сертификати или да придобиват и използват сертифицирани продукти, за да отговорят на изискванията на потребителите, също са елементи, които имат отражение върху изпълнението, прилагането и надеждността на всяка съответна схема.

С цел да се улеснят допълнително търговията и спазването на Регламента на ЕС относно обезлесяването ще бъде създадено хранилище на схеми за сертифициране, за да се предостави прозрачна информация относно обхвата на съществуващите схеми, в което икономическите оператори могат да правят справки, когато извършват надлежна проверка за пускане и предоставяне на продукти на пазара на ЕС, а компетентните органи — когато извършват съответните проверки.

За допълнителни елементи от значение за всички форми на сертифициране и проверка от трета страна, вижте извършената от Комисията оценка на въздействието ([21]), Насоките за най-добри практики на ЕС за схемите за доброволно сертифициране на селскостопански продукти и храни ([22]) и констатациите от проучването на Комисията относно схемите за сертифициране и проверка в сектора на горите и по отношение на изделията от дървен материал ([23]).

11. **ИЗПОЛЗВАНЕ ЗА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ЦЕЛИ**

1. **Въведение**

С член 3, буква а) от Регламента относно обезлесяването се забраняват пускането и предоставянето на пазара на Съюза или износът от него на съответни стоки и съответни продукти, освен ако те са несвързани с обезлесяване. В член 2, точка 13, буква а) „несвързани с обезлесяване“ е определено по следния начин: съответните продукти съдържат, били са хранени със или са били произведени при използване на съответни стоки, които са били произведени върху земя, която не е била подложена на обезлесяване след 31 декември 2020 г. ([24]) Съгласно член 2, точка 3 „обезлесяване“ означава преобразуването на гори за селскостопанско ползване, независимо дали е предизвикано от човека или не.

([20]) Европейска комисия, Доклад: Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products (Проучване относно схемите за сертифициране и проверка в сектора на горите и по отношение на изделията от дървен материал), Служба за публикации на ЕС, 2021 г.

([21]) Европейска комисия SWD(2021) 326 final.

([22]) ОВ C 341, 16.12.2010 г., стр. 5.

([23]) Европейска комисия, Доклад: Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products (Проучване относно схемите за сертифициране и проверка в сектора на горите и по отношение на изделията от дървен материал), Служба за публикации на ЕС, 2021 г.

([24]) Другият елемент на „несвързани с обезлесяване“ съгласно член 2, точка 13, буква б), в който е посочено, че при съответни продукти, които съдържат или са били произведени от дървен материал, дървеният материал е добит, без да се предизвиква деградация на горите, е извън обхвата на настоящата глава, която се занимава конкретно с определението за използване за селскостопански цели.

В съображение 36 от Регламента относно обезлесяването е обяснено, че Комисията следва да разработи насоки, за да изясни тълкуването на определението „използване за селскостопански цели“, по-специално във връзка с преобразуването на гори в земи, чиято цел не е използване за селскостопански цели. В съображение 31 от Регламента относно възстановяването на природата ([25]) също се споменават такива насоки.

Следователно основните цели на настоящата глава са следните:

— да се изяснят определението за „гора“, измерването на техническите параметри, използвани в определението на „гора“ съгласно Регламента относно обезлесяването по отношение на площта, средната височина и покритието от дървесни корони, особено в случаите, когато дърветата граничат или се припокриват със земеделски площи (раздел 3);

— да се изясни значението на „площи под угар“ и „селскостопански насаждения“, посочени в член 2, параграф 5 от Регламента относно обезлесяването, по-специално условията, при които земеделските площи, които са били например оставени под угар, или са под угар, или се използват за определени разсадници, продължават да се „използват за селскостопански цели“ за целите на член 2, независимо от характеристиките на земята, с цел също така да се изяснят условията за преобразуването на гори за селскостопанско ползване (раздели 3 и 4);

— да се предоставят насоки относно обстоятелствата, при които, въпреки наблюдаваното покритие от дървесни корони след 31 декември 2020 г. (крайната дата, посочена в член 2, точка 13 от Регламента относно обезлесяването), площта следва да се счита за „използвана за селскостопански цели“ (раздел 4);

— да се изяснят ситуациите, при които площ, попадаща в обхвата на определението за „гора“, не следва да се счита за преобразувана за „селскостопанско ползване“, а за друго земеползване, по-специално:

  — за друго земеползване с цел да се предотврати, сведе до минимум, намали или обърне неблагоприятното въздействие върху биологичното разнообразие в резултат от въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове, или

  — за полуестествени местообитания, които се управляват екстензивно (напр. чрез консервационна паша) в съответствие с изискванията в план за опазване или възстановяване, с който се изпълняват задължения, произтичащи от международни конвенции за опазване и възстановяване на природата и биологичното разнообразие, или

  — за предотвратяване на горски пожари или за внедряване на енергия от възобновяеми източници (раздели 2 и 4.а);

— да се предостави тълкуване на „използване за селскостопански цели“ съгласно Регламента относно обезлесяването, като се вземат предвид определенията, посочени в приложимото законодателство на ЕС и обяснителните бележки, които са договорени на международно равнище (раздели 4, 4.в и 4.г);

— да се изяснят комбинираните и водещи до полезни взаимодействия начини на използване на площи с дървесна покривка, които попадат в обхвата на определенията в Регламента относно обезлесяването, като агролесовъдните, горско-растениевъдните, горско-пасищните и горско-растениевъдно-пасищните системи (раздел 4.г);

— да се изяснят различните видове земеползване в един и същ район и използването на кадастрални карти и поземлени регистри (раздел 5).

2. **Изясняване на преобразуването на гори в земя, която не е предназначена за използване за селскостопански цели**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — съображение 36, член 2, точки 3, 5, 13 — Определения, член 3, буква а) — Забрана

Съгласно член 2, точка 3 от Регламента на ЕС относно обезлесяването „обезлесяване“ означава преобразуването на гори за селскостопанско ползване и следва да се разбира като промяна в начина на ползване на земята от „гора“ съгласно определението в член 2, точка 4 от Регламента (което се разглежда подробно в раздел 3) в „използване за селскостопански цели“ съгласно определението в член 2, точка 5 от Регламента (което се разглежда подробно в раздели 4, 4.в и 4.г). В това отношение степента на преобразуване за селскостопанско ползване е без значение и такова преобразуване прави попадащата в обхвата стока, произведена на такава земя, неотговаряща на изискванията, ако обезлесяването е настъпило след 31 декември 2020 г.

Класифицирането на дадена територия като „обезлесена“ се основава на обективния критерий дали гората е била преобразувана за специфично ползване и цел, а това не зависи от законно регистрираното ползване и географските граници на парцела, нито от това кой или какво стои в основата на обезлесяването.

([25]) ОВ L 2024/1991, 29.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.

За целите на разглеждания регламент преобразуването на горите в други начини на земеползване, които не попадат в обхвата на определението за „използване за селскостопански цели“, означава, че това преобразуване не попада в обхвата на определението за „обезлесяване“ (моля, вижте подробна информация за „използване за селскостопански цели“ в раздел 4). Това включва преобразуване на горите в зони за градска инфраструктура като електропроводи, пътища, градове и населени места, за неселскостопански промишлени обекти или за внедряване на енергия от възобновяеми източници.

Преобразуването на горски площи не попада в обхвата на определението за „обезлесяване“ в Регламента относно обезлесяването и ако основната цел на преобразуването и последващото земеползване не представлява селскостопанско ползване, а например внедряване на енергия от възобновяеми източници, използване за целите на промишлеността, възстановяване на биологичното разнообразие, предотвратяване на горски пожари, хуманно отношение към животните при екстремни климатични условия или управление на инвазивни чужди видове. Спомагателни селскостопански дейности могат да се извършват, когато те са от съществено значение за поддържане на основната цел на преобразуването и на използването на земята след преобразуването (вижте раздел 4.а), или когато селскостопанската дейност не променя преобладаващото използване на гората (вижте раздел 4.б).

За прилагането на разпоредбите отговарят държавите членки. Когато прилагат настоящите насоки към отделни случаи, държавите членки следва да гарантират, че надлежно се вземат предвид специфичните за всеки случай обстоятелства, като се отчитат и приложимите разпоредби на Договора. В случаите, когато дейностите са незначителни предвид всички разглеждани обстоятелства, следва да се спазва принципът на пропорционалност.

3. **Определение на „гора“**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 2, параграф 4 — Определения

Съгласно член 2, параграф 4 от Регламента на ЕС относно обезлесяването дадена площ се счита за „гора“, ако са налице следните характеристики:

— **земя, която се простира върху повече от 0,5 хектара** — това означава, че площта на дърветата, описана въз основа на периметъра на покритието на дървесните корони, достига 0,5 хектара или повече.

— **дървета, високи над 5 метра** — това означава, че върховете на дърветата достигат средна височина 5 метра или повече.

— **покритие на дървесните корони над 10 %** — това означава, че съотношението на покритието на короните на дърветата, образуващи групата дървета, към площта, заета от групата дървета, е над 10 %.

— **дървета, които могат да достигнат тези прагови стойности in situ** — това означава райони с млади дървета, които все още не са достигнали, но се очаква да достигнат покритие на короните 10 % и височина на дърветата 5 метра. Включват се по-конкретно площи, в които запасите са временно по-малки поради сеч като част от практика за управление на горите или природни бедствия, и които се очаква да бъдат възстановени.

— **не включва земя с преобладаващо селскостопанско или градско ползване** — това означава, че гората се определя както от наличието на дървета, така и от липсата на друго преобладаващо ползване (вж. по-долу, а също и раздел 4).

Площта на земята, средната височина и характеристиките на покритието от дървесни корони трябва да са налични или да е възможно тези прагови стойности да бъдат постигнати in situ едновременно.

В контекста на Регламента относно обезлесяването **„градското ползване“** следва да се счита за преобладаващо например в случай на паркове и градини в градските райони, независимо дали са достигнати праговите стойности в определението за гора. За повече информация относно преобладаващото **„селскостопанско ползване“** вижте раздел 4.

При условие че са налице характеристиките в определението, в площта на „гората“ се включват следните, без списъкът да се ограничава до тях:

— площи, заобиколени от гори или тясно свързани с тях, използвани за горско стопанство, като горски пътища, противопожарни просеки и други малки открити площи, освен ако не са създадени върху собствен индивидуален недвижим имот,

— площ, изоставена обикновено за повече от 10 години, в която са възстановени дървета, които са достигнали критериите за „гора“ (във връзка с „площ под угар и площ, която е временно под угар“ вж. в раздел 4);

— мангрови гори в приливни зони, независимо дали тази площ е класифицирана като земя или не;

— разсадници за горски видове, отглеждани в рамките на площта на гората за задоволяване на собствените нужди на собствениците на гори;

— площи извън площите, законово определени като гори, които отговарят на критериите на определението за „гора“.

От определението за „гора“ са изключени групите дървета в селскостопански производствени системи. За допълнителна информация вж. раздели 4.в и 4.г.

4. **Определение на „използване за селскостопански цели“ и изключения**

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 2, точка 5 — Определения

Съгласно член 2, точка 5 от Регламента относно обезлесяването дадена площ се счита за „използвана за селскостопански цели“, ако предназначението на използването на земята е за целите на селското стопанство.

а) *Изясняване на целите на селското стопанство*

Съгласно член 2, параграф 5 земята се използва за целите на селското стопанство (наред с други) в случаите в следния списък:

— селскостопански насаждения, определени в член 2, параграф 6 от Регламента относно обезлесяването. За по-подробни насоки относно „селскостопански насаждения“, моля, вижте раздел 4.в.

— площи под угар — площите под угар следва да се разглеждат в комбинация със „площ, която е временно под угар“, както е обсъдено по-долу в настоящия раздел.

— животновъдно производство — това включва площи с временни или постоянни пасища, както и стопански постройки за отглеждане и настаняване на животни.

Следва да се отбележи, че категориите „селскостопански насаждения“, „площ под угар“ и площ „за животновъдно производство“ са неизчерпателен списък от примери за „използване за селскостопански цели“.

За целите на разглеждания регламент земята, използвана за селско стопанство, следва да се разбира като обхващаща следните категории земеползване:

— земя, заета от временни култури, което означава цялата земя, използвана за култури, чийто цикъл на отглеждане обикновено е по-малко от една година, включително многогодишни временни култури.

— земя, заета от временни ливади и пасища, което означава земя, на която се отглеждат тревисти фуражни култури или треви за косене или паша за период от по-малко от пет последователни години.

— земя под угар, или земя, която е временно под угар, което означава земеделска земя, която си почива продължително, преди да бъде отново обработвана, използвана за пасища или използвана за други селскостопански дейности. Това може да е част от системата за сеитбооборот на земеделските стопанства или да се дължи на основателни причини или извънредни обстоятелства като въоръжен конфликт, щети от наводнения, липса на вода, липса на вложени материали, в това число икономически, социални (болест, проблеми с наследяването) или правни причини (съдебен спор и т.н.). Забележка: Следва да се счита, че земята, оставена под угар или останала под угар, продължава да е за „използване за селскостопански цели“ обикновено в продължение на [десет] години. Може да се счита обаче, че земята продължава да е за „използване за селскостопански цели“ за по-дълъг период, ако се докаже, че селскостопанските дейности не могат да бъдат възобновени поради една от горепосочените причини. Посочената причина трябва да обхваща целия период, през който земята е била под угар или временна угар. Ако това се докаже, следва да се счита, че земята е непрекъснато използвана за селскостопански цели, освен ако не е официално определена като гора от националното законодателство.

— земя, заета от трайни насаждения, което означава земя, на която се отглеждат трайни култури, които не е необходимо да се презасаждат няколко години, обикновено пет или повече години. Земята, заета от трайни насаждения, включва и земя, използвана за отглеждане на трайни насаждения под защитно покритие, което е описано в раздел 4.б.

— земя, заета от постоянни ливади и пасища, което означава земя, използвана в продължение на над пет последователни години за паша на животни или за отглеждане на фуражни култури, чрез култивиране или естествено.

— земя, заета от селскостопански постройки и стопански дворове, което означава площи, заети от действащи селскостопански постройки (хангари, хамбари, мазета, силози), постройки за животновъдство (конюшни, краварници, кошари за овце, птичарници) и стопански дворове.

— Когато с помощта на достатъчно убедителни доказателства може да се докаже както че i) даден парцел е „използван за селскостопански цели“, както е описано по-горе, преди 31 декември 2020 г., така и че ii) производител е решил да засади дървесни култури с кратък цикъл на ротация или да задели земята за временно залесяване преди тази дата или след тази дата и тази земя не попада в обхвата на план за управление на горите или законодателство, съгласно което се изисква управление на горите или опазване на горите на този парцел, за този парцел се счита, че продължава да се използва за селскостопански цели за целите на Регламента относно обезлесяването и производителят може да продължи да осъществява селскостопанска дейност на този парцел.

— Гореспоменатите категории ползване на земеделска земя могат да обхващат и площи, заети от елементи на ландшафта, които се насърчават поради свързани с биологичното разнообразие или екологични причини.

Възстановяване, управление на инвазивни видове, предотвратяване на горски пожари, хуманно отношение към животните, внедряване на енергия от възобновяеми източници

Земя, която е била преобразувана за една или няколко от основните цели, изброени по-долу, не следва да се разбира като преобразувана за селскостопанско ползване, ако преобразуването е било предприето с цел:

— да се предотврати, сведе до минимум, намали или обърне неблагоприятното въздействие върху биологичното разнообразие в резултат от въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове, ако преобразуването е ограничено до строго необходимото и е подкрепено от планове за превенция, планове за управление или официални мандати, или

— да се предотвратят или да се сведат до минимум и намалят горските пожари, ако преобразуването е ограничено до строго необходимото и е подкрепено от планове за предотвратяване на пожари, планове за управление или официални мандати, или

— да се осигури спазването на законите в областта на хуманното отношение към животните, когато изграждането на конструкции (постоянни и непостоянни) за настаняване на животните е необходимо с цел осигуряване на хуманното отношение към тях и е ограничено до минимално необходимата площ за строителство, и когато тази дейност не оказва влияние върху категоризирането на околните територии като гори, или

— да се осигурят възстановяването на екосистеми с голямо значение за биологичното разнообразие (като например някои видове степни местности, влажни зони или пасища) и последващото управление с цел опазването на такива екосистеми, ако това е необходимо в съответствие с план за опазване или възстановяване (например план за управление на защитена зона или национален или регионален план за възстановяване на природата), с който се изпълняват задължения, произтичащи от глобални многостранни споразумения за опазване и възстановяване на природата и биологичното разнообразие, като например Конвенцията за биологичното разнообразие и Глобалната рамка за биологичното разнообразие от Кунминг-Монреал, или

— да се внедри енергия от възобновяеми източници (например чрез създаване на вятърни паркове, фотоволтаици),

дори ако могат да се извършват спомагателни селскостопански дейности, когато това е от съществено значение за подпомагане на основната цел на преобразуването и използването на земята след преобразуването.

б) *Изясняване на преобладаващо ползване на земята*

Съгласно член 2, точка 4, в случай че преобладаващото ползване на земята е за селско стопанство, земята не попада в обхвата на определението за „гора“.

В контекста на Регламента относно обезлесяването за целите на изключенията, посочени в определението за „гора“ в член 2, точка 4, **„селскостопанското ползване“** следва да се счита за преобладаващо в следния неизчерпателен списък от случаи:

— сезонна (напр. лятна) паша или временна горско-пасищна паша в покрити с дървета площи, които не попадат в категорията на първичните гори (напр. в полуестествени пасища или в естествени пасища с променяща се дървесна покривка).

— Ако поради климатичните условия (напр. временна снежна покривка) горско-пасищните или горско-растениевъдните практики са ограничени до определен период от годината, те могат да се считат за преобладаващо ползване.

— Създаване на защитни групи от дървета за различни екологични или свързани с биологичното разнообразие цели в площ с предимно селскостопанско (напр. паша) ползване, дори ако в площта са достигнати праговите стойности, посочени в определението за „гора“.

Тези случаи се различават от спомагателните селскостопански дейности в контекста на преобразуване с цел възстановяване или управление на инвазивни чужди видове, които не попадат в обхвата на „използването за селскостопански цели“, вижте по-горе.

За разлика от това, за целите на Регламента на ЕС относно обезлесяването **„селскостопанското ползване“ не следва** да се счита за **преобладаващо** например в случай на дребномащабно производство на странични продукти (напр. кафе) и случайна екстензивна или понякога дребна паша в горите, стига производството и свързаните с него дейности да не оказват вредно въздействие върху горското местообитание.

в) *Определение за „селскостопански насаждения“*

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — член 2, параграф 6 — Определения

„Селскостопанските насаждения“ са включени в определението за „използване за селскостопански цели“ в член 2, параграф 5 от Регламента относно обезлесяването.

В определението за „селскостопански насаждения“ в член 2, параграф 6 от Регламента относно обезлесяването се посочва първо „земя с дървесни масиви в системите за селскостопанско производство, като например овощни насаждения, насаждения от маслодайна палма, маслинови овощни градини“, което включва позоваване на земеделски площи, включително трайни насаждения като описаните в раздел 4.

На второ място в това определение се посочват „агролесовъдни системи, където културите се отглеждат под покритие от дървесни корони“, което е обяснено в раздел 4.г и трябва да се чете заедно с изключението, когато преобладаващото ползване не се променя. В член 2, параграф 6 от Регламента относно обезлесяването допълнително се пояснява, че всички насаждения във връзка със съответните стоки, различни от дървен материал, са включени в понятието „селскостопански насаждения“, следователно тези насаждения попадат в обхвата на определението за „използване за селскостопански цели“.

И накрая, в член 2, параграф 6 от Регламента относно обезлесяването е определено, че селскостопанските насаждения са изключени от определението за „гора“. Това означава, че площите, отговарящи на критериите за селскостопански насаждения, не попадат в определението за гора, дори когато включват дървета като каучуково дърво или маслодайна палма.

г) *Изясняване на „агролесовъдна система“*

Съответно законодателство:

Регламент относно обезлесяването — съображение 37 и член 2, параграф 6 — Определения

Според документите на ФАО ([26]) „агролесовъдството“ е събирателно наименование за системи и технологии за използване на земята, при които многогодишни дървесни растения (дървета, храсти, палми, бамбук и т.н.) се използват умишлено върху същата единица за управление на земята, върху която се отглеждат земеделски култури и/или животни, в някакъв вид пространствено разположение или времева последователност. В агролесовъдните системи съществуват както екологични, така и икономически взаимодействия между различните компоненти. Има две основни агролесовъдни системи: едновременна и последователна. В едновременните системи дърветата и културите или животните растат заедно на един и същ парцел, докато в последователните системи културите и дърветата се редуват, като заемат по-голямата част от едно и също пространство, и по този начин конкуренцията между тях се свежда до минимум.

([26]) ФАО 2003 г. Многоезичен речник за земевладението. Глава 7. Земята в контекста на селското стопанство, пасищата и горското стопанство (Multilingual Thesaurus on Land Tenure. Chapter 7. Land in an agricultural, pastoral and forestry context).

Агролесовъдството може също така да се отнася до специфични горскостопански практики, които допълват селскостопанските дейности, като например чрез подобряване на почвеното плодородие, намаляване на ерозията на почвата, подобряване на управлението на водосборния басейн или осигуряване на сянка и храна за селскостопанските животни ([27]).

В съображение 37 се припомня, че съгласно определенията на ФАО агролесовъдните системи не се считат за гори, а за използване за селскостопански цели, и че те обхващат различни ситуации, като например ситуации, при които културите се отглеждат под дървесно покритие, както и горско-растениевъдните, горско-пасищните и горско-растениевъдно-пасищните системи.

Тъй като в определението за „гора“ в член 2, параграф 4 от Регламента на ЕС относно обезлесяването се изключва земята с преобладаващо „използване за селскостопански цели“, може да се стигне до заключението, че ако дадена площ се използва преобладаващо в „агролесовъдни системи“ за целите, посочени в съображение 37, тя не може да се счита за „гора“. В този случай и за целите на Регламента тази земя трябва да се счита за използвана за „селскостопански цели“. По отношение на спомагателните селскостопански дейности, включително агролесовъдните дейности в контекста на възстановяването, вижте раздел 2.

5. **Изясняване на земеползването в случай на множество видове земеползване на една и съща площ и на използването на поземлени регистри и кадастрални карти**

В случай че даден парцел съдържа както площ, попадаща в определението за „гора“, така и площ, която е „използвана за селскостопански цели“, двата вида площи трябва да се разглеждат поотделно. Площта, отговаряща на критериите на определението за „гора“, попада в обхвата на Регламента, докато площта, отговаряща на критериите за „използване за селскостопански цели“, не попада в обхвата на Регламента по отношение на преобразуването.

Не е от значение дали частта от парцела, използвана за селско стопанство, е по-голяма от частта от парцела, считана за гора съгласно определението. Например това означава, че ако в имот с площ 10 хектара има площ от 2 хектара, която може да се счита за горска площ по обективни критерии, а 8 хектара се обработват за селскостопански цели, тогава двата хектара гора се класифицират като гора, независимо от факта, че съставляват само 20 % от целия имот.

Когато се преценява дали даден парцел представлява гора, това дали той действително е горски имот следва да има предимство пред обозначението в имотните регистри и кадастралните карти. За да се докаже използване за селскостопански цели в миналото, поземлените регистри и кадастралните карти могат да бъдат допълнителни елементи, с които да се допълнят сателитните данни. Плановете за управление на горите и регистрите на териториите, определени за горски, също могат да бъдат полезни, когато се определя дали площта е гора без настояща дървесна покривка, особено в случай, че върху тази площ запасите са временно по-малки и няма дървесна покривка поради практика на управление на горите, природно бедствие или в първите години на залесяване. Обсерваторията на ЕС ([28]), предоставена от Комисията, е безплатен инструмент, който може да се използва от всички заинтересовани страни за определяне на горската покривка в световен мащаб през 2020 г. Обсерваторията обаче е неизключителна, незадължителна и няма правна стойност. Заинтересованите страни от публичния и частния сектор могат да използват всякакви карти или други данни, които сметнат за подходящи, за целите на своите надлежни проверки.

([27]) Световна програма на ФАО за преброяване в селското стопанство, 2020 г., том 1, стр. 120, т. 8.12.12 и 8.12.13.

([28]) Обсерватория на ЕС за обезлесяването и деградацията на горите: https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest/gfc2020.